

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Nuoren työttömän työllistymisen-nuorisotakuu

Mikkola Marjo, Nokelainen Noora & Nurmi Essi

2014 Laurea Lohja

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Lohja

Nuoren työttömän työllistymisen-nuorisotakuu

Mikkola Marjo
Nokelainen Noora
Nurmi Essi
Hoitotyön koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Lokakuu, 2014

Mikkola Marjo, Nokelainen Noora & Nurmi Essi

Nuoren työttömän työllistyminen - nuorisotakuu

Vuosi 2014 Sivumäärä 53

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, minkälaista monisektorista yhteistyötä nuorisotakuu edellyttää Länsi-Uudellamaalla. Työn tavoitteena oli tuottaa tietoa nuorisotakuun käynnistymisestä Länsi-Uudenmaan alueella. Tutkimustehtäviä oli neljä. Haluttiin selvittää, minkälaista monisektorista yhteistyötä kunnissa tehdään nuorisotakuun toteutumiseksi sekä mitä toimia on tehty sen edistämiseksi Länsi-Uudenmaan alueella. Lisäksi selvitettiin, minkälaisia haasteita kunnilla on nuorisotakuun toteutumisessa sekä mitä voidaan tehdä nuorisotakuun kehittämiseksi.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkielmatyyppisenä opinnäytetyönä. Aineisto kerättiin haastattelumenetelmällä käyttämällä teemahaastattelurunkoa. Haastatteluun osallistui kolme kuntaa, ja haastateltavia oli yhteensä seitsemän. Tulokset tuotettiin käyttämällä aineistolähtöistä eli induktiivista sisällönanalyysia.

Tulosten mukaan nuorisotakuu on lähtenyt hitaasti käyntiin Länsi-Uudellamaalla. On huomattu, että tahtotilaa nuorisotakuun käynnistämiseen on, mutta vallitseva taloustilanne Suomessa on vaikeuttanut selkeästi nuorisotakuun edellyttämien toimien käytäntöön panoa. Lisäksi koettiin, että organisoinnin puute on johtanut päällekkäisiin toimiin eri toimijoiden välillä. Haastatteluissa kävi ilmi, että asetetut tavoitteet ovat liian suuria resursseihin nähden. Nuorisotakuun toivottaisiin myös vastaavan enemmän nuoren yksilöllisiin tarpeisiin. Nuorten mielenterveysongelmat ovat suuri haaste nuorisotakuun toteutumiselle.

Johtopäätöksinä voitiin todeta, että nuorisotakuuta tulisi kehittää vastaamaan paremmin nuorten yksilöllisiä tarpeita. Nuorisotakuuta toteuttavien toimijoiden tulisi kehittää monisektorista yhteistyötä, jotta voitaisiin vähentää päällekkäisiä toimia. Nuorten ehkäisevään mielenterveystyöhön tulisi kohdentaa enemmän resursseja.

Opinnäytetyön avulla saatiin tietoa nuorisotakuun käynnistämisestä ja alkuvaiheista Länsi-Uudellamaalla. Jatkossa voisi olla hyvä selvittää nuorisotakuun toimivuutta nuorten näkökulmasta, sekä sitä, kuinka sen kehittämisessä on edistytty. Työtä tehdessä havaittiin, että Suomessa monet nuoret voivat psyykkisesti huonosti, joten myös tämän syitä olisi hyvä tutkia.

Asiasanat: nuorisotakuu, nuorisotyöttömyys, syrjäytyminen, elämänhallinta.

Mikkola Marjo, Nokelainen Noora & Nurmi Essi

Employment of the young unemployed - youth guarantee

Year	2014	Pages	53
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to study what kind of multi-sectoral cooperation is needed to ensure youth guarantee in Länsi-Uusimaa. The aim of this work was to provide information about the start of youth guarantee in Länsi-Uusimaa. Research tasks were to study what has been done to promote the youth guarantee and what kind of multi-sectoral cooperation is going on in Länsi-Uusimaa. The thesis was also concentrated on the challenges of fulfillment of youth guarantee in municipalities. One of the tasks was also to study what could be done to develop the youth guarantee.

This work was carried out as a qualitative thesis. The material was collected using theme interviews. Three municipalities took part in the interview, and there were seven interviewees. The results were analysed using inductive content analysis.

The results showed that the youth guarantee has had a slow start in Länsi-Uusimaa. It has been noticed that there is an intent to implement the youth guarantee but the current economic situation in Finland has clearly made it difficult to carry out in practice. It was also experienced that the lack of organization has led to overlapping between the different actors. The interviews showed that the set aims were too ambitious relative to the resources. It was also wished that the youth guarantee would serve more effectively individual needs. It is also worth mentioning that the mental health problems among young people are a major challenge for the youth guarantee.

As a conclusion, the youth guarantee should be developed to correspond better the needs of the young people. The actors carrying out youth guarantee should develop the multi-sectoral cooperation so that overlapping could be reduced. More resources should be allocated to preventive mental health care of the young.

This thesis gave information about the start and early stage of the youth guarantee in Länsi-Uusimaa. In the future, the functionality of the youth guarantee should be studied from the perspective of young people. Another aspect of the research could be the development of youth guarantee. We also noticed that many young people in Finland suffer from mental health issues so the causes of this phenomenon could be a good research subject.

Keywords: youth guarantee, youth unemployment, alienation, life control.

Sisällys

1	Johdanto.....	7
1.1	Opinnäytetyön aiheen rajaus	7
1.2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	8
2	Teoreettinen viitekehys.....	8
2.1	Nuorisotakuu	8
2.1.1	Nuorisotakuu Euroopassa	9
2.1.2	Koulutustakuu osana nuorisotakuuta	9
2.1.3	Nuorten työpajat	10
2.1.4	Etsivä nuorisotyö	11
2.1.5	Nuorisotakuun toteutumiseen liittyvät haasteet	11
2.2	Nuorisotyöttömyys Suomessa	12
2.2.1	Nuorisotyöttömyys Länsi-Uudellamaalla	13
2.2.2	Nuorisotyöttömyyden syyt ja seuraukset.....	15
2.2.3	Keinoja nuorisotyöttömyyden ehkäisemiseksi.....	16
2.3	Nuorten syrjäytyminen	17
2.3.1	Erytisryhmien haasteet päästä nuorisotakuun piiriin	18
2.3.2	Ehkäisykeinoja syrjäytymiselle	19
2.4	Elämänhallinta hyvinvoinnin osa-alueena.....	19
2.4.1	Sosiaalisten tilanteiden pelko ja paniikkihäiriö.....	21
2.4.2	Sosiaalisten tilanteiden pelko ja paniikkihäiriö osana elämää	21
2.4.3	Kuntoutus osana nuorisotakuuta.....	22
3	Opinnäytetyön tutkimustehtävät.....	22
4	Työn muoto ja toteuttaminen	22
4.1	Tutkielmatyyppinen laadullinen opinnäytetyö.....	23
4.2	Haastattelu tiedonkeruumenetelmänä	23
4.2.1	Teemahaastattelu.....	24
4.2.2	Ryhmähaastattelu	25
4.3	Aineiston analysointi.....	26
4.4	Eettiset kysymykset.....	26
5	Tulokset.....	27
5.1	Monisektorinen yhteistyö kunnissa nuorisotakuun edistämiseksi	28
5.2	Nuorisotakuun edistämistoimenpiteet Länsi-Uudenmaan alueella	29
5.3	Kuntien haasteet liittyen nuorisotakuun toteutumiseen	30
5.4	Nuorisotakuun kehittämis ehdotukset.....	31
6	Pohdinta	32
6.1	Tulosten tarkastelua.....	32
6.2	Opinnäytetyöprosessin tarkastelua	34

6.3 Opinnäytetyön jatkotutkimusehdotukset	35
Lähteet	36
Liitteet.....	41

1 Johdanto

Opinnäytetyön aihe oli nuoren työttömän työllistyminen, nuorisotakuu. Nuorisotakuun tarkoituksena on tarjota jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja niille alle 30-vuotiaille, jotka ovat vastavalmistuneita, työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka. Tämän on tapahduttava viimeistään kolmen kuukauden kuluttua työttömäksi jäämisestä. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012.)

EU-maissa Suomi sijoittuu nuorisotyöttömyyden kohdalla keskiarvon paikkeille. Koska elinkeinoelämässä on tapahtunut iso rakennemuutos, vaaditaan työntekijöiltä mitä enenevässä määrin koulutusta. Työn on oltava tuottavaa, mutta silti sitä tulisi toteuttaa mahdollisimman edullisesti. Sellaisia työpaikkoja, jotka eivät ole tuottavia, ja joissa ei tarvita ammatillista koulutusta, vähennetään. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 15.)

Nuorisotakuu astui voimaan Suomessa 1.1.2013, tämän jälkeen 28.2.2013, Euroopan Unionin työministerit hyväksyivät nuorisotakuun EU:n laajuisiksi suositukseksi. Suosituksessa annetaan jäsenmaille keinoja ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja edistää heidän työllistymistään, vastuu nuorisotakuun toteutumisesta on siis jäsenmaiden. (Ihalainen: Suomi esikuvana EU:n työministerien hyväksymässä EU:n laajuisessa suosituksessa nuorisotakuusta 2013.) Nykyisen hallituksen tavoitteena on, että yli 90 %:lla 20 - 24-vuotiaista nuorista olisi toisen asteen tutkinto 2020 vuoden loppuun mennessä. 25-vuotiaista naisista alle 14 %:lla ja miehistä yli 20 %:lla ei ole peruskoulun jälkeistä tutkintoa. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 13.)

Länsi-Uudenmaan alueella nuorisotyöttömyys on kasvanut vuosien 2012 - 2013 aikana 54 % (Sundvall 2013). Tätä ajatellen opinnäytetyön aihe oli hyvin ajankohtainen, eikä aihetta ole tutkittu paljoa. Olikin mielenkiintoista tietää, minkälaisia toimenpiteitä Länsi-Uudenmaan kunnat ja kaupungit ovat tehneet asian hyväksi.

1.1 Opinnäytetyön aiheen rajaus

Opinnäytetyön aihe oli hyvin laaja ja ajankohtainen, joten se vaati tarkkaa rajausta. Nuorisotakuu itsessään määrittää kohderyhmänsä. Kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 25-vuotiaat nuoret sekä alle 30-vuotiaat vastavalmistuneet. Opinnäytetyö toteutettiin Länsi-Uudellamaalla, joka koostuu kahdeksasta kunnasta ja kaupungista. Länsi-Uudenmaan alueeseen kuuluu Hanko, Inkoo, Karkkila, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti. Näistä valittiin opinnäytetyöhön Hangon, Lohjan ja Vihdin kunnat, joissa nuorisotyöttömyystilanne on huolestuttavin. Haastateltavat edustivat sivistys- ja nuorisotoimea, sosiaalitoimea sekä työ- ja elinkeinotoimistoa.

Teoriaosuudessa käsiteltiin syrjäytymistä, elämänhallintaa, nuorisotyöttömyyttä sekä itse nuorisotakuuta ja näiden lähikäsitteitä. Näihin aiheisiin päädyttiin, koska ne olivat mielestämme oleellisia tähän opinnäytetyöhön liittyen.

1.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyö oli tutkielmatyyppinen laadullinen opinnäytetyö, jonka tiedonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Teoriaosuudessa avattiin aiheeseen liittyviä käsitteitä, kuten nuorisotakuu, nuorisotyöttömyys, syrjäytyminen sekä elämänhallinta. Näiden lisäksi teoreettisessa viitekehyksessä käsiteltiin näiden pääkäsitteiden lähikäsitteitä.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, minkälaista monisektorista yhteistyötä nuorisotakuu edellyttää Länsi-Uudellamaalla. Tavoitteena oli tuottaa tietoa Länsi-Uudenmaan alueella käynnistetystä toiminnasta yleisesti kaikille.

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Nuorisotakuu

Työvoimahallinnossa nuorten yhteiskuntatakuu on ollut voimassa jo vuodesta 2005, jolloin tavoitteet olivat huomattavasti suppeammat kuin nykyisen hankkeen ja sen kohderyhmänä oli alle 25-vuotiaat. (Akava 2013.) Nykyinen nuorisotakuuhanke astui täysivoimaisesti voimaan 1.1.2013. Nuorisotakuu on tällä hetkellä yksi Jyrki Kataisen hallituksen päähankkeista. Nuorisotakuulla tarkoitetaan sitä, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle sekä alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan 3 kuukauden kuluessa työttömäksi jäämisestä työ-, työkokeilu-, opiskelu-, kuntoutus- tai työpajapaikka. Nuorisotakuuseen liittyy myös koulutustakuu ja nuorten aikuisten osaamisohjelma. Koulutustakuulla pyritään takaamaan jokaiselle peruskoulun päättäneelle lukio-, oppisopimus- tai ammattikoulupaikka. Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa jokaiselle alle 30-vuotiaalle kouluttamattomalle tarjotaan mahdollisuus ammatilliseen tutkintoon. Koulutusta järjestävät oppilaitokset julkaistiin syksyllä 2013, ja itse koulutusta järjestetään vuosina 2013 - 2016. (Mikä nuorisotakuu? 2013.)

Nuorisotakuun päätavoitteet ovat nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen sekä nuorten työllistymisen edistäminen. Tavoitteena on myös edistää nuorten koulutukseen ja työmarkkinoille pääsyä. Nuorisotakuun toteutuminen vaatii kuitenkin nuorelta oma-aloitteisuutta ja vastuullisuutta. Esimerkiksi koulutukseen hakeutuminen on nuoren omalla vastuulla. (Nuorisotakuu 2013.)

Nuorisotakuun toteutumiseksi hallitus on varannut 60 miljoonan euron vuotuisen määrärahan (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 6). Helmikuussa 2013 Eurooppa-neuvostossa EU-maiden edustajat antoivat 6 miljardia euroa nuorisotyöllisyysaloitteelle. Tämän aloitteen on tarkoitus täydentää nuorisotakuuta. Näillä rahoilla on tarkoitus tukea niitä alueita, joilla nuorten työttömyys on yli 25 %. Elinkeinoelämän keskusliitto kokee, että nuorisotakuu ei poista nuorisotyöttömyyttä. EK on sitä mieltä, että yritysten kilpailukykyä ja kasvua tulisi parantaa, näin saataisiin luotua uusia työpaikkoja. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2013.)

2.1.1 Nuorisotakuu Euroopassa

Euroopan nuorisotakuu eroaa hieman Suomen mallista. Euroopan nuorisotakuu koskee alle 25-vuotiaita vastavalmistuneita tai työttömiä nuoria. Heille taataan neljän kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta työtä, oppisopimuskoulutusta, harjoittelu- tai jatkokoulutuspaikka. (Youth Guarantee 2013.) Suomen ja Euroopan nuorisotakuun mallit eroavat siis siten, että Suomessa nuorisotakuun kohderyhmä on laajempi sekä Suomessa tarjotaan edellä mainittujen lisäksi myös kuntoutus- ja työpajapaikkojen mahdollisuutta. Suomessa paikan saamisen tulisi tapahtua kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi jäämisestä.

Monissa EU-maissa nuorisotyöttömyysaste on korkea, eikä tilannetta ole mahdollista korjata nopealla aikataululla. Joulukuussa 2012 Euroopan komissio julkisti nuorisotyöllisyyspaketin (young employment package), joka sisälsi muun muassa tietoa siitä, miten nuoria saadaan työllistettyä. Komissio esittää muun muassa, että jokainen EU-maa perustaisi nuorisotakuujärjestelmän, ja siihen saisi EU-rahoitusta. Harjoittelupaikkojen laatua parannettaisiin sosiaaliturvan ja oppimissisällön alueilla. Myös oppisopimuskoulutusta tuettaisiin ja tehostettaisiin EU:n alueella. Lisäksi EU komissio esittää, että nuorten työntekoa, harjoittelua ja oppisopimuskoulutusta helpotetaan EU-maissa. Työnantajat saavat tukea rekrytointiin. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2013.)

Euroopan Unionin työministerit ovat hyväksyneet nuorisotakuun Euroopan laajuisesti suositukseksi. Tämän johdosta vuonna 2014 jo 17 EU:n jäsenmaata ovat toimittaneet nuorisotakuuta koskevat toimeenpanosuunnitelmansa EU:lle. Lisäksi 11 EU:n jäsenmaata vielä kehittelevät niitä. (Suomen nuorisotakuumalli käyttöön koko EU:ssa 2014.)

2.1.2 Koulutustakuu osana nuorisotakuuta

Nuorisotakuun yksi osa-alue on koulutustakuu. Sillä taataan jokaiselle peruskoulun päättäneelle opiskelupaikka. Nuorten syrjäytymiskierre alkaa usein siitä, kun nuori jää ilman jatkokoulutuspaikkaa peruskoulun jälkeen. (Mikä nuorisotakuu? 2013.) Eryityisesti tämä nivelvaihe on haasteellinen nuorten jatkokoulutuksen kannalta. Ilman koulutusta jääviä nuoria kutsutaan

niin sanotuiksi ”pudokkaiksi”, joita Suomessa on noin 25 000. (Ulvinen 2014.) Nykyään nuoren on melkein mahdotonta luoda pitkää työuraa pelkällä perusasteen koulutuksella, koska työllistyminen ilman toisen asteen koulutusta on erittäin haastavaa. On tehty laskemia siitä, että toisen asteen koulutus lisää nuoren työvuosia noin kuudella vuodella. (Hyvönen & Valtonen 2014.) Työmarkkinoilta poisjääminen saattaa myös johtaa sosiaaliseen syrjäytymiseen. (Mikä nuorisotakuu? 2013).

Elokuussa 2012 ammatilliseen koulutukseen lisättiin 1200 opiskelupaikkaa. Vuoden 2013 alusta alkaen lisättiin vielä 500 opiskelupaikkaa. Nämä muutokset on tehty alueilla, joissa opiskelijoita on enemmän kuin opiskelupaikkoja. Vuoden 2013 alusta tuli voimaan uudistettu lainsäädäntö, joka mahdollistaa sen, että ilman toisen asteen koulutusta olevat sekä peruskoulun päättäneet voidaan valita ensin opiskelijavalinnassa. Ensi kertaa tätä käytettiin käytännössä syksyn 2013 yhteishaussa. Jos opiskelija ei kuitenkaan peruskoulun jälkeen saa koulutuspaikkaa, tavoitteena on, että kunnat järjestäisivät heille ohjausta. (Koulutustakuu - koulutuspaikka jokaiselle juuri peruskoulun päättäneelle 2013.) Nuoret kokevat ammatillisen ohjauksen tärkeäksi. Kunnan ohjaus auttaa nuorta siirtymään työelämään tai jatkokoulutuspaikkaan ja se antaa opiskelijalle valmiuksia työnhakuun. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 47.)

Oppisopimuskoulutusta kehitetään niin, että se soveltuisi paremmin nuorten kouluttautumisen muodoksi. Työnantajille maksettavaa koulutuskorvausta korotetaan siten, että ensimmäisenä oppisopimusvuonna maksetaan 800 euroa ja opiskelun edetessä korvausta alennetaan portaittain. Tämä korotus tapahtuu vuoden 2013 alusta lähtien. (Koulutustakuu - koulutuspaikka jokaiselle juuri peruskoulun päättäneelle 2013.)

Koulutustakuu koskee myös maahanmuuttajia. Heille suunnattua kielen opetusta lisätään kansan- ja kansalaisopistoissa. Tämän tulisi parantaa heidän opiskelunvalmiuksiaan ja kielitaitoaan. Tähän koulutukseen on jo vuonna 2012 jaettu 2 miljoonan euron määräraha, ja tällaista koulutuksen tukemista jatketaan myös tulevaisuudessa. (Koulutustakuu - koulutuspaikka jokaiselle juuri peruskoulun päättäneelle 2013.)

2.1.3 Nuorten työpajat

Nuorten työpajojen kohderyhmänä on alle 29-vuotiaat. Työpajoissa nuoret pääsevät tutustumaan työelämään ja eri ammatteihin ohjatusti. Nuori osallistuu alusta lähtien oman työpajakajonsa suunnitteluun, täten myös nuori pääsee kehittämään itseään, kuten elämäntaitojaan ja kasvamaan aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä. (Etsitään yhdessä vastauksia! Kohderyhmänä alle 29-vuotiaat nuoret 2013.) Nuoriso-, opetus- ja sosiaalitoimi sekä työhallinto ovat mukana työpajojen järjestämisessä (Nuorten syrjäytymisen ehkäisy 2013, 16). Nuorten osallistuminen työpajoihin on ollut kasvussa 2000-luvulla (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 33). Länsi-

Uudellamaalla työpajoja järjestetään Hangossa, Karkkilassa, Lohjalla ja Vihdissä (Valtakunnallinen työpajayhdistys 2013).

2.1.4 Etsivä nuorisotyö

Nuoret, joilla ei ole koulutus-, työ- tai harjoittelupaikkaa, kuuluvat etsivän nuorisotyön piiriin. Etsivä nuorisotyö auttaa nuoria löytämään heidän tarvitsemansa palvelut, sekä auttaa muiden pulmien ratkaisussa. Nuori voi itse olla yhteydessä etsivään nuorisotyöhön. Nuorisolaissa viranomaisille on annettu oikeus ilmoittaa nuoresta etsivälle nuorisotyölle, mikäli katsoo sen tarpeelliseksi. Etsivän nuorisotyön avun vastaanottaminen on nuorelle vapaaehtoista. (Etsivä nuorisotyö 2014.) Etsivä nuorisotyö tekee työtä siellä missä nuoret ovat, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, kaduilla ja oppilaitoksissa. Etsivä nuorisotyö tekee myös monialaista yhteistyötä esimerkiksi lastensuojelun ja poliisin kanssa nuorten hyväksi. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 59.)

Nuoret tarvitsevat monista eri syistä etsivän nuorisotyön palveluita. Kolmena yleisimpänä kohderyhmänä voidaan pitää nuoria, jotka eivät osaa hakea tarvitsemaansa tukea itse, monenlaisen avun ja tuen tarpeessa olevat nuoret sekä tukitoimien ulkopuolella pitkään olleet nuoret. Monet etsivän nuorisotyön piiriin tulevat nuoret kärsivät päihdeongelmista. Etsivän nuorisotyön työntekijöillä on monenlaista osaamista eri alueilta, joten heillä on paremmat valmiudet tukea ja auttaa moniongelmaisia nuoria. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 58 - 59.)

Suomessa on tällä hetkellä 280 kunnassa etsiviä nuorisotyöntekijöitä. Valtio antaa avustusta kunnille 30 000 euroa yhtä kokoaikaista työntekijää kohden vuodessa. (Hyvönen & Valtonen 2014.) Etsivä työ on ennaltaehkäisevää työtä, joten onnistuessaan sen katsotaan tuovan valtiolle säästöjä (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 28). Kuitenkin monessa kunnassa etsivä nuorisotyö on vielä suunnitteluasteella (Hyvönen & Valtonen 2014). Yhtenä tavoitteena onkin saada etsivä nuorisotyö toimimaan koko maassa (Etsivä nuorisotyö 2014).

2.1.5 Nuorisotakuun toteutumiseen liittyvät haasteet

Seuraavat kappaleet käsittelevät nuorisotakuun toteutumiseen liittyviä haasteita pohjautuen artikkeleihin julkaisusta Nuorisotakuun arki ja politiikka, minkä on toimittanut Gretschel, Paakkunainen, Souto ja Suurpää vuonna 2014.

Valtakunnan työpajayhdistyksen toiminnanjohtaja Mari Ahonen-Walker ja kehityspäällikkö Reetta Pietikäinen (2014, 69 - 73) kirjoittavat, että nuorisotakuu keskittyy lähinnä siihen, että nuoret saataisiin osaksi koulutusjärjestelmää ja/tai työelämää. He toteavat, että nuoret, jotka tarvitsevat elämänhallintaan liittyvää tukea ja ohjausta jäävät helposti nuorisotakuun

piirin ulkopuolelle. Heistä monet tarvitsisivat ensisijaisesti Kelan järjestämää ammatillista kuntoutusta, johon pääsemiseksi tarvitaan diagnoosi vamman tai sairauden todentamiseksi. Monille nuorille kuntoutukseen pääsemisen esteenä on puuttuva diagnoosi.

Suomen yrittäjien johtajan Rauno Vanhasen (2014, 84 - 86) mukaan monet nuoret eivät syystä tai toisesta kykene oppilaitoksessa opiskeluun. Hänen mukaansa heille parempi opiskelumuoto voisi olla oppisopimuskoulutus. Haasteeksi hän nostaa sen, ettei kaikilla yrityksillä ole taloudellisesti mahdollista ottaa peruskoulunsa päättäneitä nuoria oppisopimuskoulutukseen. Tähän vaikuttaa muun muassa se, että nykyisen lainsäädännön mukaan työnantajan tulee palkata oppisopimusopiskelija työsuhteeseen. Esimerkiksi peruskoulun päättänyt nuori, joka menee opiskelemaan oppisopimuksella itselleen ammattia, on etenkin koulutuksen alussa vielä kokematon. Siitä huolimatta työnantaja voi vähentää opiskelijan palkasta vain 15 - 25 %.

Jussi Ronkainen (2014, 87 - 89), joka toimii tutkimusjohtajana Mikkelin ammattikorkeakoulun nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juveniassa, kirjoittaa syrjäytymisen syvenemisestä. Tällä hän tarkoittaa sitä, että syrjäytymistä on joissakin perheissä ollut jo useamman sukupolven ajan. Yhdeksi syyksi tähän hän esittää ehkäisevien terveyspalveluiden karsimisen 1990 - luvun laman aikaan, mikä näkyy nyt nuorten lisääntyneenä mielenterveyspalveluiden tarpeena. Ronkainen pohjaa väitteen THL:n Lapsi kasvaa -tutkimukseen, missä on todettu, että 1990-luvulla eniten kouluterveydenhuollosta karsineet kunnat maksavat tänä päivänä eniten nuorten mielenterveyspalveluista. Hän viittaa, että tänä päivänä kunnat ovat myös ajautuneet karsimaan ehkäisevistä terveyspalveluista. Ronkaisen mukaan nuorisotakuulla ei ole keinoja auttaa näitä nuoria, joiden ongelmat ovat syvemmällä.

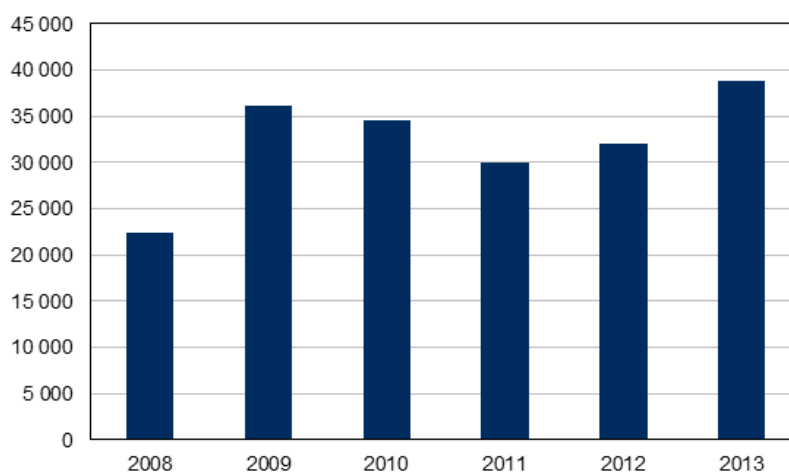
2.2 Nuorisotyöttömyys Suomessa

Nuorisotyöttömyys Suomessa koskettaa eniten noin 19 - 21-vuotiaita nuoria aikuisia, jotka ovat jääneet ilman jatkokoulutus- tai työpaikkaa toisen asteen koulutuksen jälkeen. Nuorisotyöttömyyteen vaikuttaa melko suorasti Suomen taloudellinen tilanne. (Hämäläinen 2012.) Eri lähteistä riippuen nuorisotyöttömien ikämääritelmä vaihtelee. Nuorisotakuu kuitenkin määrittää nuoreksi alle 30-vuotiaat. Tilastokeskus määrittelee työttömän henkilöksi, joka on ollut työttömänä työnhakijana 4 viikon ajan ja pystyisi aloittamaan työt 2 viikon sisällä. Täten keväisin työttömyysluvut sisältävät paljon opiskelijoita, jotka hakevat töitä kesäksi. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 15.) Pitkäaikaistyöttömäksi määritellään henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan työttömänä työnhakijana (Nuorisotyöttömyys jatkaa kasvuaan 2012).

Nuorisotyöttömyyteen alettiin Suomessa kiinnittää huomiota jo 1970-luvulla, minkä jälkeen on alettu kehittää keinoja nuorisotyöttömyyden ehkäisemiseksi. 1980-luvulla nuorten aikuis-

ten työttömyystilanne pysyi lähes samana, kun taas teini-ikäisten työttömyys vähentyi. 1990-luvun alussa ollut suuri talouslama vaikutti nuorisotyöttömyyteen ratkaisevasti, sillä tällöin nuorten työttömyysaste nousi huomattavasti. (Hämäläinen 1998, 182 - 183.) Nuorisotyöttömyysaste laski pysyvästi alle 20 %:n vasta vuonna 2006. Matalimmillaan se on ollut vuosina 2007 ja 2008, jolloin se oli 16,5 %. Nuorisotyöttömyysaste lähti nousuun taas vuonna 2009, jolloin se oli 21,5 %. Vuoteen 2010 mennessä muutosta ei ole juurikaan tapahtunut. (Talouskriisi pahensi nuorisotyöttömyyttä myös Suomessa 2013.) Nuorisotyöttömyysaste oli vuonna 2011 19,8 %. Nuorisotyöttömyyden suhteen Suomi sijoittuu EU-maiden keskuudessa keskiarvon (21,1 %) paikkeille. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 15.)

Euroopassa 15 - 24-vuotiaita ilman työ- ja opiskelupaikkaa olevia nuoria on noin 7,5 miljoonaa, eli noin joka viides nuori on työtön. Yli 12 kuukautta työttöminä olleita alle 25-vuotiaita nuoria on 30,1 %. (Nuorisotyöllisyyspaketti - EU:n komission esitys tiivistelmä 2013.)

Kuvio 1: Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden lukumäärä joulukuun 2008 - 2013 (Talo-ustaantuma kampitti nuorisotakuun 2014)

Kuvio 1:stä voidaan todeta, että alle 25 -vuotiaiden työttömien työnhakijoiden lukumäärä on vaihdellut suuresti vuosien 2008 ja 2013 välillä.

2.2.1 Nuorisotyöttömyys Länsi-Uudellamaalla

Nuorisotyöttömyys on lisääntynyt Uudellamaalla. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli vuoden 2012 helmikuussa 5617 henkilöä, kun taas helmikuussa 2013 työttömiä oli 7220 henkilöä. Nuorisotyöttömien määrä on siis noussut 29 %. Vastavalmistuneista 25 - 29-vuotiaista työttömiä oli 2012 helmikuussa 388 henkilöä, kun taas helmikuussa 2013 heitä oli 598. Vasta valmistuneiden työttömien määrä on noussut 54 % vuodessa. (Sundvall 2013.) Työttömyysprosentti vaihtelee kausittain, esimerkiksi kesäisin ja vuoden vaihteessa se on suurempi koulujen ja määräaika-

ten työsuhteiden loppumisen vuoksi. Tämän takia tilastot päivitetään kerran vuodessa, ja niitä verrataan edellisen vuoden tilastoihin. (Helmikuun työllisyyskatsaus 2014.) Tässä opinnäytetyössä keskityttiin Länsi-Uudenmaan nuorisotyöttömyyteen.

Kunta	Helmikuu 2012 alle 25-vuotiaat työttömät nuoret	Ilman tutkintoa olevat työttömät alle 25-vuotiaat 2012	Helmikuu 2013 alle 25-vuotiaat työttömät nuoret	Ilman tutkintoa olevat työttömät alle 25-vuotiaat 2013
Lohja	197	80	263	106
Karkkila	47	22	59	23
Siuntio	7	-	18	6
Vihti	97	43	152	68
Hanko	51	20	75	34
Inkoo	11	-	19	-
Raasepori	107	34	170	66
Yhteensä:	517	199	756	303

Taulukko 1: Länsi-Uudenmaan nuorisotyöttömyystilanne vuosina 2012 - 2013 (Sundvall 2013)

Taulukon 1 mukaan kaikissa Länsi-Uudenmaan kaupungeissa ja kunnissa nuorisotyöttömyys on noussut vuoden aikana. Tämä tuntuu tulevaisuuden kannalta huolestuttavalta ilmiöltä, joten keinoja nuorisotyöttömyyden kasvun pysäyttämiseksi olisi otettava käytäntöön pian. Toisaalta esimerkiksi Lohjan nuorisotyöttömyyden kasvun kohdalla syy saattaa löytyä myös tammikuussa 2013 voimaan tulleesta kuntaliitoksesta, jolloin Karjalohja ja Nummi-Pusula liittyivät Lohjaan. (Sundvall 2013.)

Kunta	Helmikuu 2014 alle 25-vuotiaat työttömät nuoret
Lohja	373
Karkkila	48
Siuntio	25
Vihti	190
Hanko	70
Inkoo	17
Raasepori	173
Yhteensä:	896

Taulukko 2: Alle 25-vuotiaat työttömät nuoret Länsi-Uudellamaalla vuonna 2014 (Helmikuun työllisyyskatsaus 2014)

Taulukosta 2 voidaan todeta, että helmikuussa 2014 alle 25 -vuotiaita työttömiä nuoria oli Länsi-Uudenmaan alueella eniten Lohjan kunnassa (373). Vähiten työttömiä alle 25 -vuotiaita oli samaan aikaan Inkoon kunnassa (17). Toki on hyvä ottaa huomioon, että Lohjan kunta on väestöpohjaltaan suurempi kuin Inkoon kunta. Taulukoita 1 ja 2 verrattaessa voidaan huomata, että Länsi-Uudenmaan alueella alle 25 -vuotiaiden nuorten työttömyys on kasvanut. Helmikuussa 2012 heitä oli yhteensä 517 ja helmikuussa 2014 heitä oli yhteensä 896. (Helmikuun työllisyyskatsaus 2014.)

2.2.2 Nuorisotyöttömyyden syyt ja seuraukset

Nuorisotyöttömyyteen on monia syitä. Ensimmäisen työpaikan saanti koulutuksen loputtua saattaa tuottaa ongelmia. Useat nuoret ovat jonkin aikaa ilman työpaikkaa valmistumisen jälkeen. Nuorten työsuhteet katkeavat herkemmin kuin aikuisten, koska ne usein ovat määräaikaisia, kausiluonteisia tai osa-aikaisia. Nuoret myös irtisanoutuvat työsuhteistaan helpommin kuin aikuiset, syinä tähän ovat muun muassa nuoren muuttuva elämäntilanne sekä epävarmuus omasta ammatinvalinnasta, työnantajasta ja työilmapiiristä. Toisinaan nuoret myös irtisanotaan helpommin etenkin yrityksissä, koska heillä on yleensä vähemmän työkokemusta ja heillä on lyhyempi irtisanomisaika. (Hämäläinen 1998, 191 - 192.) Nuoret työntekijät ovat usein hyvin tietoisia omista oikeuksistaan, ja kokevat, ettei heidän tarvitse tyytyä epämiellyttävään työsuhteeseen. Kynnys irtisanoutumiseen on todennäköisesti matalampi, kun työsuhteet ovat lyhyitä.

Mielenterveyshäiriöillä on suuri vaikutus nuoren kouluttautumiseen ja työllistymiseen. Suomessa 54,8 %:lla vajaakuntoisista työttömistä nuorista oli diagnoosina mielenterveyshäiriö vuonna 2011. Joka päivä viisi nuorta saa työkyvyttömyyseläkepaperit, johtuen mielenterveydellisistä ongelmista. Tämä on suuri haaste Suomen yhteiskunnalle. (Nuorten yhteiskuntatutkimus 2013 2012.)

Työttömyys saattaa aiheuttaa terveystorjuntariskejä. Nuori tylsistyy ilman päivittäistä rutiininomaista tekemistä, mikä saattaa taas johtaa masennukseen. Myös rahanpuute voi aiheuttaa masennusta sekä syrjäytymistä ystäväpiiristään, sillä tällöin nuorella ei ole varaa tehdä samoja asioita ystäviensä kanssa kuin heillä. Stressiä ja paineita aiheuttavia tekijöitä taas ovat esimerkiksi työn etsiminen tuloksetta, sekä riittämättömyys muiden ihmisten silmissä. Työttömän itsetunto kärsii, sillä nuori ei välttämättä tunne kuuluvansa mihinkään tiettyyn tarkoituksenmukaiseen yhteisöön. Työttömyys linkittyy myös lisääntyneeseen tupakan, alkoholin ja huumeiden käyttöön. (Unemployment 2013.)

2.2.3 Keinoja nuorisotyöttömyyden ehkäisemiseksi

Euroopan komissio halusi tukea komission ja EU-maiden eri viranomaisten yhteistyötä maissa, joissa nuorisotyöttömyys on suurimmillaan (Nuorisotyöllisyyspaketti - EU:n komission esitys tiivistelmä 2013). Tämän vuoksi komissio teki vuonna 2011 Mahdollisuuksia nuorille - aloitteen. Hankkeen tavoitteena on saada toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet nuoret takaisin kouluun ja tarjota työkokemusta niille nuorille, jotka ovat valmistuneet korkeakoulusta ja jääneet ilman työtä. Hankkeen toteutumiseksi EU tarjoaa rahallista tukea etenkin niille maille, joissa nuorisotyöttömyys on hyvin korkea. (Yleistajuinen tiivistelmä Mahdollisuuksia nuorille - aloite 2013.)

Veikkausvoittorahoilla aloitettiin nuorten työllistämishanke vuonna 2010. Tässä hankkeessa nuorille tarjottiin määräaikaista työtä, jotka kestivät kuukaudesta vuoteen, ajatuksena tarjota työkokemusta ja kontakteja työelämään. Heitä työllistettiin muun muassa eri järjestöihin, kuten nuoriso-, liikunta- ja kulttuurijärjestöihin. Hanke tuotti tulosta, sillä osa nuorista sai pysyviä työpaikkoja. (Nuorten yhteiskuntatutkimus 2013 2012, 16.)

Kolmas sektori on yksi nuorten työllistäjistä. Järjestöt, kuten urheiluseurat, opiskelijajärjestöt, ihmisoikeus- ja luonnonsuojelujärjestöt sekä poliittiset puolueet, työllistävät nuoria. Toimintaa järjestetään paikallisella, alueellisella sekä valtakunnallisella tasolla. Valtakunnallinen Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry on yksi tärkeimmistä toimijoista. (Nuorten yhteiskuntatutkimus 2013 2012, 16.) Allianssi ry on niin poliittisesti kuin uskonnollisestikin sitoutumaton edunvalvoja, johon kuuluu 116 nuoriso- ja kasvatustalouden järjestöä. Se on perustettu vuonna 1992. Allianssin tarkoituksena on parantaa nuorten osallistumista päätöksentekoon sekä

kansainväliseen toimintaan ja edistää nuorten kuulumista yhteiskunnan vastuuta kantaviksi jäseniksi. Allianssi ry tavoittelee kaikella toiminnallaan nuorten hyvinvointia. (Allianssi edistää nuorten hyvinvointia 2013.)

Nuorten työllistämisen edistämiseksi nuoren on mahdollista hakea Sanssi - korttia. Tällä tarkoitetaan sitä, että työnantaja saa palkkatukea palkatessaan nuoren työhön. Tämä tuki on suuruudeltaan noin 650 euroa kuukaudessa, kun nuori palkataan kokopäiväiseen työhön enintään 10 kuukauden ajaksi. Tuki voidaan myös myöntää koko oppisopimuskoulutuksen ajaksi. Korttia voidaan käyttää, kun haetaan työtä kunnalta, yhdistyksistä, yrityksistä tai säätiöistä. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 60.)

Lohjan ja Vihdin alueilla toimii Ratas-projekti, jota toteuttaa Luksia. Projektin rahoittajana toimii Euroopan sosiaalirahasto. Sen kohderyhmänä ovat 17 - 25 -vuotiaat nuoret, joilla ei ole työpaikkaa tai tutkintoa sekä jo ammatillisen koulutuksen omaavat. Projektin toiminta sisältää ura- ja työnhakuvalmennusta sekä ohjausta työelämässä toimimiseen nuoren työpaikalla. Siihen kuuluu myös Nyt - kummitoiminta, mikä tarkoittaa sitä, että yritykset voivat antaa tukea nuoren työllistymisen edistämiseksi. Lohjan mediapaja on myös osa Ratas-projektia, se tuottaa palveluja yrityksille ja kaupungille. (Ratas-projekti 2014.)

2.3 Nuorten syrjäytyminen

Syrjäytymis-käsitteen määrittely ei ole helppoa. Käsitteellä on monia ulottuvuuksia, ja ne riippuvat siitä, miltä näkökannalta sitä tarkastellaan. Kuitenkin Terveiden- ja hyvinvoinninlaitoksen (2013) määrittelyn mukaan syrjäytymisellä tarkoitetaan yhteiskunnan tai yhteisön ulkopuolelle jäämistä, joka saattaa johtua taloudellisten resurssien puutteesta, tai yhteiskunnasta eristäytymisestä tai eristämisestä. (Terveiden- ja hyvinvoinninlaitos 2013.) 1980-luvulla käsite ilmestyi yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen piiriin. Käsitettä alettiin käyttää 1990 - 2000-luvulla keskustelussa ja sitä alettiin tutkia uudestaan. Syrjäytymisen määritelmällä ei ole edelleenkään vakiintunutta selitystä tiedemaailmassa eikä arkielämässä. (Linnossuo 2004, 16.) Pekka Myrskylän (2012) mukaan syrjäytyneiksi nuoriksi luokitellaan työvoiman ja opiskelun ulkopuolelle jääneet nuoret, joilla ei ole peruskoulun jälkeistä koulutusta. Vuonna 2010 15 - 29-vuotiaita syrjäytyneitä nuoria oli noin 51 300, joka vastaa tästä ikäluokasta 5 %. Heistä 18 800 oli työttömiä työnhakijoita, ja 32 500 sellaisia nuoria, jotka eivät olleet rekisteröityneet työttömiksi työnhakijoiksi. Nämä nuoret eivät näy missään tilastoissa. (Myrskylä 2012.) Ne nuoret, joilla sairaus tai vaikea elämäntilanne vaikeuttaa opiskelua tai työssä käymistä, kuuluvat myös tähän ryhmään ja ovat vaarassa syrjäytyä. Nämä nuoret pitäisi löytää ja saattaa palveluiden piiriin. Tätä kuitenkin vaikeuttaa se, että lainsäädäntö tähän liittyen on uutta ja vastuunjako eri toimijoiden kesken on epäselvää. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012.)

Nuoren syrjäytymisen katsotaan usein johtuvan koulutuksen ulkopuolelle jäämisestä. Opiskelu on nuorelle tärkeä vaihe elämässä. Se mahdollistaa nuoren kiinnittymisen yhteiskuntaan ja pääsyn työmarkkinoille. (Anttila, Kuussaari & Puhakka 2010, 130; Myrskylä 2012.) Opiskeluelämästä syrjäytyminen johtaa koulutuksen puutteeseen, jolloin nuoren voi olla vaikea saada työpaikka. Tällöin nuori syrjäytyy työelämästä, ja sitä kautta ennemmin tai myöhemmin sosiaaliset suhteet voivat kärsiä. Näin nuoren syrjäytymiskierre syvenee. (Lehtonen 2008, 14.) Nuorten syrjäytyminen ei ole merkittävästi lisääntynyt, mutta silti tämä on huolestuttava ilmiö. Syrjäytymisen ehkäisyssä tärkeää on ongelmien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Myrskylän mukaan syrjäytyminen on periytyvää. Jos nuoren vanhempien ei ole taloudellisesti mahdollista tukea nuorta, voi se edesauttaa syrjäytymistä. (Myrskylä 2012.) Vaikka syrjäytymisprosessi on yksilöllinen, on sillä aina taustalla yhteiskunnalliset tekijät (Linnosuo 2004, 17).

2.3.1 Erityisryhmien haasteet päästä nuorisotakuun piiriin

Neljäsosa syrjäytyneistä nuorista on maahanmuuttajataustaisia (Myrskylä 2012). 35 - 65 % ulkomaalaistaustaisista henkilöistä kokee, että heidän maahanmuuttajataustansa on vaikuttanut työnsaantiin negatiivisesti. Peruskoulun loppuvaiheessa Suomeen muuttaneet maahanmuuttajanuoret ovat suuressa vaarassa syrjäytyä, koska he eivät ole välttämättä käyneet koulua ollenkaan tai hyvin vähän kotimaassaan. Vaikka he olisivat koulutusta kotimaassaan saaneetkin, on sen taso saattanut olla heikompi kuin Suomessa. (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 18 - 19.) Työ- tai koulutuspaikan saantia vaikeuttaa usein myös puutteellinen kielitaito. Erityisryhmiin kuuluvilla nuorilla on usein vähän tietoa koulutusmahdollisuuksista ja heidän oppimistaan tukevia selkokielistä materiaaleja on vähän. (Nuorisotakuun toteuttaminen Turun seutukunnassa 2014, 18.)

On todettu, että toisen sukupolven maahanmuuttajanuorilla on myös suuri riski jäädä ilman toisen asteen koulutusta, vaikka he olisivatkin käyneet suomalaisen peruskoulun. On myös huomattu, että maahanmuuttajataustaisia nuoria, etenkin tyttöjä, on ohjattu aloille mitkä eivät heitä kiinnosta. Tämä asia vaatiiikin peruskoulujen opinto-ohjaajilta perehtymistä nuoren opiskeluvalmiuksiin ja kiinnostuksen kohteisiin. Maahanmuuttajataustaiset nuoret kärsivät syrjinnästä ja ennakkoluuloista hakiessaan työharjoittelupaikkoja, esimerkiksi nuoren nimi tai kielitaito voi paljastaa hänet maahanmuuttajataustaiseksi. Tämän takia he tarvitsevat apua ja tukea työharjoittelupaikkojen hankkimisessa. Työharjoittelut ovat tärkeitä maahanmuuttajataustaisille, koska niiden avulla he voivat luoda verkostoja ja häivyttää heitä kohtaan kohdistuneita ennakkoluuloja. (Haikkola 2014.)

Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat, esimerkiksi keskittymishäiriöstä kärsivät, keskeyttävät opinnot herkästi, koska he kokevat heille tarjotun tuen olevan puutteellista (Nuorisotakuun

toteuttaminen Turun seutukunnassa 2014, 18). Työnantajat suhtautuvat usein kielteisesti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden nuorten palkkaamiseen, koska he pelkäävät sen vaikuttavan negatiivisesti yrityksen imagoon tai työyhteisöön (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012, 19). Tämä kuitenkin on lain mukaan syrjimistä, ja sen kieltää yhdenvertaisuuslaki (21/2004). Tässä laissa säädetään muun muassa siitä, ettei ketään saa vammaisuuden tai etnisen tai kansallisen alkuperän tai terveydentilan tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella syrjiä. (Yhdenvertaisuuslaki 2004.)

2.3.2 Ehkäisykeinoja syrjäytymiselle

Nuorten osallistamisella on suuri merkitys nuorten hyvinvointiin. Osallistamisella tässä kontekstissa tarkoitetaan nuorten mukaan ottamista esimerkiksi päätöksentekoon ja aktivoida heitä aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi. (Nuorisotakuun toteuttaminen Turun seutukunnassa 2014, 16 - 19.)

Nuorisotakuussa pyritään sukupuolineutraaliuteen, jolloin kaikki nuoret saavat sukupuolesta riippumatta samanlaista apua ja ohjausta. Eri sukupuolilla on kuitenkin erilaiset tarpeet ja netulisi huomioida nuorisotakuuseen liittyvän toiminnan kehittämisessä ja suunnittelussa. (Havu 2014.)

On todettu, että toimivalla moniammatillisella yhteistyöllä voidaan vaikuttaa nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn merkityksellisesti. Suureen rooliin nousee myös etenkin peruskoulun opettajilta saatu tuki ja ohjaus liittyen jatkokoulutukseen, koska tällaisissa nivelvaiheissa on todettu monien nuorien jäävän koulutuksen ulkopuolelle. Ministeriöistä sosiaali- ja terveysministeriö, työministeriö sekä opetusministeriö ovat suuressa roolissa pyrittäessä ehkäistä nuorten syrjäytymistä, sillä puhuttaessa syrjäytymisen ehkäisystä esille nousee usein koulutuksen, työpaikan sekä sosiaali- ja terveyspolitiikan merkitys. (Taloustaantuma kampitti nuorisotakuun 2014.)

2.4 Elämänhallinta hyvinvoinnin osa-alueena

Elämänhallinta ja selviytyminen ovat käsitteinä lähellä toisiaan, mutta elämänhallinta on laajempi käsite. Usein myös mielenterveyden käsite liitetään osaksi elämänhallintaa. (Stålström 2006.) Elämänhallinta voidaan määritellä yksilön kokemaksi tunteeksi siitä, että hän kykenee kokonaisvaltaisesti huolehtimaan itsestään. Tähän liittyy fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Jos ihminen kokee hallitsevansa elämäänsä, hän kykenee paremmin kohtaamaan vastoinkäymisiä ja löytämään keinoja päästäkseen niistä yli. (Elämänhallinta-henkinen voimavara 2013.)

Elämänhallinta-käsitteelle on olemassa monia eri teorioita tieteenalasta riippuen. Elämänhallintaa liittyy esimerkiksi läheisesti psykologiaan sekä sosiologiaan, mutta ne katsovat elämänhallintaa käsitteenä eri näkökulmista. Lääketieteen sosiologi ja stressitutkija Aaron Antonovsky kehitti 1970-luvulla teorian terveyden alkuperästä, ja sitä kutsutaan myös nimellä salutogeneesi (= terveyslähtöisyys). Antonovsky huomasi tutkiessaan menopaussi-ikäisiä naisia, joilla oli ollut paljon huonoja kokemuksia elämässään sekä kokeneet kovaa stressiä elämänsä aikana, että osa heistä kykeni kovista koettelemuksista huolimatta elämään täysin normaalia elämää. Antonovsky totesi, että tähän vaikutti naisten suhtautuminen elämään, eli optimistinen elämänasenne. Heiltä löytyi luottamusta siihen, että asioilla on tapana järjestyä ja löysivät elämälleen tarkoituksen huonoista olosuhteista huolimatta. He myös osasivat käyttää sekä omia, että ympäristönsä voimavaroja hyväkseen. Tällaiselle taidolle Antonovsky antoi käsitteen yhtenäisyyden- tai koherenssin tunne. Myöhempien tutkimusten mukaan on todettu, että koherenssin tunteella on paljon merkitystä ihmisen hyvinvoinnille, etenkin mielenterveydelle. Mikäli koetaan, että elämällä ja arjella on merkitystä, on ihmisellä paremmat mahdollisuudet selvittää stressi- ja ongelmatilanteista. Voidaan siis todeta, että heillä, joilla on voimakas koherenssin tunne, parantaa se heidän elämänlaatuaan. (Eriksson & Lindström 2010, 33 - 34, 42 - 43.)

Työtä tehdessä pohdittiin, että työttömäksi tai ilman koulutuspaikkaa jääminen voi olla nuorelle kova paikka. Nuoruusiälle on oman kokemuksemme mukaan tyypillistä epävarmuus omasta itsestään. Muiden mielipiteet usein vaikuttavat nuoren käsitykseen itsestään. Tällöin ilman koulutus- tai työpaikkaa jääminen voi aiheuttaa sen, että nuori kokee itsensä huonoksi ja ulkopuoliseksi. Samalla sosiaaliset suhteet saattavat kärsiä, jos vaikka esimerkiksi yläasteikäinen jää ilman jatkokoulutuspaikkaa, mutta kaverit pääsevät opiskelemaan. Toisaalta tätä ei ole poissuljettu myöskään nuorten aikuisten keskuudessa.

Elämänhallinnan puute voi johtaa masentuneisuuteen, unihäiriöihin ja päihteiden liikkakäyttöön. Koska taloudelliset ja yhteiskunnalliset tekijät mahdollistavat omalta osaltaan yksilön elämänhallinnan, on nuorisotakuulla tämän edistämiseksi suuri merkitys. (Elämänhallintahenkilöiden voimavara 2013.) Toisaalta liian tiukka elämänhallinta voi rajoittaa ihmistä niin, että hän alkaa välttää yllättäviä ja odottamattomia tilanteita (Saarenheimo 2003, 38 - 39).

Luvussa 2.2.2 Nuorisotyöttömyyden syyt ja seuraukset käsiteltiin nuorten mielenterveyshäiriöiden yleisyyttä, joten seuraavissa luvuissa avataan kahta nuorilla melko yleisesti esiintyvää mielenterveysongelmaa sekä miten ne vaikuttavat nuoren toimintakykyyn ja arjesta selviytymiseen.

2.4.1 Sosiaalisten tilanteiden pelko ja paniikkihäiriö

Sosiaaliset tilanteet, joihin liittyy arvioitavaksi tulemista, herättävät lähes kaikissa ihmisissä ohimenevää ahdistusta. Etenkin nuorilla, joilla ei vielä ole paljoa elämäkokemusta, saattaa tämä korostua. Tämä kuitenkin on normaalia. Ihmisen kokiessa tällaisia tuntemuksia toistuvasti ja erityisen voimakkaasti tilanteeseen nähden, voidaan sitä pitää epänormaalina ja puhua sosiaalisten tilanteiden pelosta. (Heikkinen, Henriksson, Lönnqvist, Marttunen & Partonen 2009, 246 - 248.)

Sosiaalisten tilanteiden pelko usein liittyy tilanteisiin, joissa ollaan kontaktissa toisen ihmisen kanssa. Esimerkiksi uuden työpaikan hakeminen voi olla tällaiselle henkilölle niin ahdistavaa, että työpaikkaa ei haeta. Sosiaalisten tilanteiden pelkoa usein esiintyy tilanteissa, joissa ollaan tekemisissä tuttujen ihmisten kanssa, ei niinkään tuntemattomien tai läheisten. Tähän nimenomaan liittyy arvioitavaksi tulemisen pelko. Oireina yleisimpiä ovat punastuminen, sydämen tykytys, hikoilu ja käsien värinä. Oireet koetaan niin kiusallisina, että tilanteita aletaan välttää. (Heikkinen ym. 2009, 246 - 248.)

Paniikkihäiriöön liittyy paniikkikohtaukset, jotka esiintyvät toistuvasti ja usein ilman laukaisevaa tekijää, etenkin häiriön alkuvaiheessa. Paniikkikohtauksissa henkilö kokee voimakasta ahdistuksen, pelon ja pakokauhun tunnetta, jotka ilmaantuvat äkillisesti ja ovat hyvin rajuja. Paniikkikohtaukset voivat olla odottamattomia, tilannesidonnaisia tai tilanteelle altistumisen aiheuttamia. Odottamattomilla paniikkikohtauksilla tarkoitetaan kohtauksia, jotka ilmaantuvat ilman mitään erityistä laukaisevaa tekijää. Tilannesidonnainen paniikkikohtaus esiintyy aina tietyssä tilanteessa. Joissain tilanteissa paniikkikohtaus esiintyy tietyn ärsykkeen yhteydessä, mutta ei toistuvasti kuten tilannesidonnainen kohtaus. Tätä kutsutaan tilanteelle altistumisen aiheuttamaksi paniikkikohtaukseksi. (Heikkinen ym. 2009, 224.)

2.4.2 Sosiaalisten tilanteiden pelko ja paniikkihäiriö osana elämää

Sosiaalisten tilanteiden pelko aiheuttaa siitä kärsivälle henkilölle niin suurta ahdistusta, että se rajoittaa hänen toimintakykyään sosiaalisissa tilanteissa. Se voi pahimmassa tapauksessa aiheuttaa sen, että hän ei poistu kotoaan lainkaan. Tällaisen henkilön saattaa olla lähes mahdotonta tehdä töitä tai opiskella. (Veijola 2014.)

Paniikkihäiriöllä ja sosiaalisten tilanteiden pelolla on paljon yhteistä. Molemmat saattavat johtaa välttämiskäyttäytymiseen. Esimerkiksi näistä molemmista, tai vain toisesta, kärsivälle voi työhaastattelusta muodostua ylitsepääsemätön tilanne voimakkaan ahdistuksen vuoksi. Tähän tilanteeseen liittyy kokemus arvioinnin kohteeksi tulemisesta. (Paniikkihäiriö 2013.)

2.4.3 Kuntoutus osana nuorisotakuuta

Nuorella saattaa olla ongelmia elämänhallinnan sekä työelämän asettamien vaatimusten kanssa. Tällöin viranomaisten tehtävä on opastaa nuorta hänelle sopiviin kuntoutuspalveluihin. Myös mahdollinen sairaus tai vamma voi olla este esimerkiksi opiskelulle tai työhön pääsulle. Tällöin nuoren on mahdollista saada Kelan tarjoamaa kuntoutusta, mikäli hänellä on Kelan vaatima diagnoosi kuntoutuksen tarpeesta. Sen tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintaa. (Nuorisotakuu auttaa pääsemään kuntoutukseen 2014.)

Nuorisotakuu on moniammatillista yhteistyötä, jolloin nuorella on mahdollisuus hakea apua monilta eri viranomaisilta. Viranomaisilla on velvollisuus ohjata nuori tämän tarvitseman avun mukaisten palvelujen piiriin. Esimerkiksi jos nuori hakeutuu työ- ja elinkeinotoimistoon, ja siellä todetaan nuoren ensisijaisesti tarvitsevan sosiaali- ja terveystalvakuja, tulee hänet ohjata näiden palvelujen piiriin. (Nuorisotakuu auttaa pääsemään kuntoutukseen 2014.)

3 Opinnäytetyön tutkimustehtävät

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, minkälaista monisektorista yhteistyötä Länsi-Uudellamaalla on eri viranomaistoimijoilla nuorisotakuun toteutumiseksi sekä kartoittaa tämänhetkinen tilanne. Lisäksi haluttiin saada tietoa siitä, miten nuorisotakuu on lähtenyt käyntiin, minkälaisia haasteita sen toteutumisessa on ollut sekä minkälaisia kehittämisehdotuksia nuorisotakuuta toteuttavilla viranomaisilla on noussut esille.

Tutkimustehtävät olivat seuraavat:

1. Minkälaista monisektorista yhteistyötä kunnissa tehdään nuorisotakuun toteutumiseksi?
2. Mitä toimia on tehty nuorisotakuun edistämiseksi Länsi-Uudenmaan alueella?
3. Minkälaisia haasteita kunnilla on nuorisotakuun toteutumisessa?
4. Mitä voidaan tehdä nuorisotakuun kehittämiseksi?

4 Työn muoto ja toteuttaminen

Opinnäytetyön muoto oli tutkielmatyyppinen laadullinen opinnäytetyö. Tiedonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua ja haastattelut toteutettiin Länsi-Uudenmaan alueella. Haastateltavat olivat viranomaisia, jotka ovat mukana nuorisotakuun toteuttamisessa. Toimijoita haastateltiin Vihdin, Lohjan ja Hangon alueelta. Nämä toimijat edustivat sivistys- ja nuorisotoimea, työ- ja elinkeinotoimistoa sekä sosiaalitoimea. Yhteensä haastateltavia oli kahdeksan. Tiedonkeruumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu, koska sen avulla koettiin

saavan parhaiten vastauksia juuri tämän opinnäytetyön tutkimustehtäviin. Tulokset analysoitiin induktiivisen eli aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla, näin niistä saatiin mahdollisimman luotettavia.

Opinnäytetyö toteutettiin Pumppu-hankkeen Laurean osahankkeessa. Pumpun koordinoi Innopark Programmes Oy, ja se oli Laurea-ammattikorkeakoulun, Hämeenlinnan kaupungin, Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socomin, Turun yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun yhteinen hanke. Hankkeen tarkoituksena oli kehittää hyvinvointipalveluita. Pumppu-hanke päättyi opinnäytetyömme teon aikana keväällä 2014. (Pumppu-hanke 2013.)

4.1 Tutkielmatyyppinen laadullinen opinnäytetyö

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa korostuu aiheen kokonaisvaltaisuus. Laadullisen tutkimuksen periaatteena on, että pyritään tuomaan julki tosiasioita, eikä niinkään todentaa jo tiedettyä tietoa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 157.) Laadullisessa tutkimuksessa halutaan kuvata todellista elämää (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2012, 161). Tässä opinnäytetyössä kuvattiin nuorisotakuun toteutumista Länsi-Uudenmaan alueella sitä toteuttavien viranomaisten näkökulmasta, joten tämä opinnäytetyö täyttää laadullisen tutkimuksen kriteerit.

Tutkielmatyyppisen opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa uutta ammatillista tietoa. Se voi olla työelämän kehittämiseen tähtäävä selvitys tai kartoitus. (Laurea-ammattikorkeakoulu 2007.) Tarkoitus on tuottaa tietoa, jotta käytännössä ilmeneviä epäkohtia voidaan kehittää (Heikkinen 2006, 16). Tässä opinnäytetyössä tehtiin kartoitus nuorisotakuun toteutumisesta sekä sen vaatimasta yhteistyöstä Länsi-Uudenmaan alueella. Tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi jatkotutkimusten tekemisessä, mutta myös nuorisotakuun toteuttamisen kehittämisessä.

4.2 Haastattelu tiedonkeruumenetelmänä

Haastattelu sopii tiedonkeruumenetelmäksi moniin eri tarkoituksiin sen joustavuuden takia. Haastattelussa ollaan suorassa vuorovaikutuksessa haastateltavan kanssa, jolloin haastattelijan on mahdollista esittää täsmentäviä lisäkysymyksiä. Haastateltavan elekieli saattaa paljastaa vastauksien takana piileviä motiiveja ja auttaa haastattelijaa ymmärtämään vastauksien todellisen merkityksen. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 34.)

Haastattelu vaatii haastattelijoilta paljon aikaa ja voimavaroja, sekä perehtyneisyyttä aiheeseen. Sopivien haastateltavien löytäminen sekä haastatteluaikojen sopiminen saattaa koitua

ongelmaksi. Haastattelumateriaalin purkaminen eli litterointi on verkkaista toimintaa. Tähän ei myöskään ole valmista pohjaa, miten litterointi tulee tehdä. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 35.)

Opinnäytetyössä käytettiin tiedonkeruumenetelmänä haastattelua. Kaikki kolme osallistuivat jokaiseen haastattelutilanteeseen, ja haastattelut äänitettiin litteroinnin helpottamiseksi. Haastattelut olivat mielenkiintoisia ja varsin onnistuneita. Suurimmaksi haasteeksi haastattelussa koitui kuitenkin haastatteluajkojen sopiminen, varsinkin kun haastateltavia oli joissain haastatteluissa useampia. Haastattelu mahdollisti tässä opinnäytetyössä sen, että oli mahdollista esittää lisäkysymyksiä, jos jotain jäi epäselväksi. Aihe oli vaativa ja monimuotoinen, joten tämä oli suuri etu tiedonsaannin varmistamiseksi.

Haastattelu on monipuolinen tiedonkeruumenetelmä, ja sen ajatellaan olevan monipuolisempi kuin kyselylomakkeella tehty tiedonkeruu. Haastattelussa haastattelijan on mahdollista esittää tarkentavia kysymyksiä haastateltavalle, mikäli jokin asia jää epäselväksi tai haastattelijalla haluaa syventää vastausta. Haastattelu on kuitenkin hyvin aikaa vievää monien eri vaiheidensa vuoksi. Haastatteluiden sopiminen saattaa olla haasteellista, esimerkiksi aikataulujen yhteensopivuuden vuoksi. Haastatteluiden luotettavuuteen voi vaikuttaa muun muassa haastattelutilanne ja johdatteleeko haastattelijaa haastateltavaa. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 35.)

4.2.1 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu. Tällä tarkoitetaan eri määrittelijöiden mukaan seuraavaa:

1. kysymysten muoto pysyy samana, mutta niiden järjestys voi vaihdella
2. haastattelussa käytetään avoimia kysymyksiä, jolloin haastateltava voi vastata omin sanoin
3. kysymykset ovat muotoiltu valmiiksi, mutta haastattelutilanteessa haastattelijalla voi muuttaa niiden sanamuotoa

Teemahaastattelussa haastattelutilanteessa on tietty teema, johon haastattelijat ovat muodostaneet etukäteen kysymykset. Haastateltavat vastaavat kysymyksiin omin sanoin, eli valmiita vastauksia ei ole määritetty. Teemahaastattelun yhtenä lähtökohtana onkin, ettei jokaisella haastateltavalla ole samanlaista kokemusta asiasta, vaan jokaisen näkemykset ja kokemukset otetaan huomioon kokonaisuudessa. Teemahaastattelulle on myös tyypillistä, että haastateltavat ovat itse kokeneet tai ovat perehtyneet teemahaastattelun teemoihin. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 47 - 48.)

Kysymykset teemahaastattelurunkoon (ks. liite 2) luotiin tutkimustehtävien, teemojen, pohjalta ja teemahaastattelurunko lähetettiin haastateltaville etukäteen sähköpostitse, jotta heillä oli aikaa miettiä vastauksia. Kysymykset olivat kaikki avoimia kysymyksiä, joten haastateltavat saivat vastata niihin omin sanoin. Haastattelutilanne pidettiin keskustelunomaisena, ja keskustelusta luotiin rauhallinen tilanne. Tapaamiset järjestettiin sovitus haastateltavien työpaikoilla. Teemahaastattelussa kysymysten rakentaminen on monivaiheista työskentelyä. Ensin täytyy olla selvillä haastattelun teoreettiset pääkäsitteet, jonka jälkeen haastattelijoiden täytyy niiden avulla selvittää haastattelun teema-alueet. Teema-alueiden pohjalta luodaan teemahaastattelun kysymykset. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 66 -67.) Tällä periaatteella toimittiin myös tämän opinnäytetyön teemahaastattelurungon rakentamisessa.

4.2.2 Ryhmähaastattelu

Ryhmähaastattelu on tehokas tiedonkeruumenetelmä. Siinä säästetään aikaa, sillä yhdessä haastattelussa saadaan tietoa monelta eri taholta. Ryhmän haastattelu mahdollistaa sen, että ryhmän jäsenet saattavat oivaltaa uusia näkökulmia, joita ei välttämättä yksilöhaastattelussa tulisi ilmi. Näin haastattelun tulos on monipuolisempi. (Hirsjärvi ym. 2008, 205 - 206.) Optimaalisen ryhmäkoon ajatellaan olevan noin 4-8 henkilöä, mutta lopullinen ryhmäkoko jää haastattelijan arvioitavaksi. Olisi suotavaa, että haastatteluun osallistuvilla tahoilla olisi suhteellisen yhteneväiset tavoitteet ja taustatiedot haastattelun teeman suhteen. Tämä on tärkeää, jotta keskustelu onnistuu, ja kaikki haastatteluun osallistuvat ymmärtävät aiheen ja siihen liittyvät käsitteet. (Eskola & Suoranta 2000, 96.)

Ryhmähaastatteluun liittyy myös haasteita. Sen organisointi on aikaa vievää ja vaatii paljon suunnittelua (Hirsjärvi & Hurme 2006, 35). Mitä useampia henkilöitä osallistuu ryhmähaastatteluun, sitä haastavampaa on löytää kaikille sopiva ajankohta (Eskola & Suoranta 2000, 97 - 98). Haastatteluista kolme oli ryhmähaastatteluja. Ryhmäkoot olivat kuitenkin pienet, joten organisointi ja suunnittelu eivät koituneet ongelmaksi. Näiden haastatteluiden kohdalla oli tärkeää, että haastattelija johti haastattelua antamalla jokaiselle vuorollaan puheenvuoron. Tämä selkeytti haastattelussa äänitetyin tallenteen litteroimista.

Haastateltavissa saattaa olla luonteeltaan dominoivia persoonia, jotka saattavat johdattaa keskustelua haluamaansa suuntaan. Tämä saattaa vääristää haastattelun tuloksia ja se pitää ottaa huomioon ennen materiaalin analysointia. (Hirsjärvi ym. 2008, 206.) Haastateltavien kieltäytyminen tai paikalle tuleminen este ovat haasteita haastattelun suunnitellulle ja toteutumiselle. Ryhmähaastattelun taltioiminen saattaa aiheuttaa joillekin haastateltaville jännitystä, joka saattaa johtaa haastattelusta poisjäämiselle. (Eskola & Suoranta 2000, 97 - 98.) Tästä ei myöskään koitunut ongelmaa, sillä haastateltavat olivat alansa ammattilaisia ja haas-

tattelun luonne oli ammatillinen. Tavoitteena oli luoda avoin ja vapaa ilmapiiri, ja se myös toteutui.

Haastattelumateriaalin analysointiin ei ole olemassa mitään valmista pohjaa, jolloin tulokset jäävät tulkitsijoiden johtopäätösten varaan. Mahdollisimman todenmukaisten tuloksien saamiseksi on tärkeää, että haastattelijalla osaa tarvittaessa tehdä tarkentavia kysymyksiä haastattelutilanteen aikana. (Hirsjärvi & Hurme 2006, 35.) Tässä opinnäytetyössä haastattelumateriaalin analysointi tapahtui äänitteiden litteroinnilla, sekä induktiivisen sisällönanalyysin avulla.

4.3 Aineiston analysointi

Induktiivinen sisällönanalyysi on yksi laadullisen tutkimuksen tulosten analysointimenetelmistä. Sisällönanalyysin avulla voidaan analysoida tutkimuksessa kerättyä aineistoa. Sisällönanalyysillä voidaan kerätystä aineistosta tiivistää esiin keskeiset tulokset, tulosten yhteneväisyydet ja eroavaisuudet. Induktiivisella sisällönanalyysillä tarkoitetaan aineistolähtöistä sisällönanalyysia, jolloin tutkija käyttää kerättyä aineistoa analyysin tekemiseen, eikä hänellä ole etukäteen olemassa teoreettisia johtoideoita, kuten abduktiivisessa sisällönanalyysissa. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 136 - 137.)

Aineistoa lähdettiin analysoimaan siten, että litteroidut aineistot luettiin moneen otteeseen läpi. Niihin tehtiin merkintöjä siten, että jokaiseen tutkimustehtävään vastaavat alkuperäiset ilmaukset merkattiin eri värein. Tämän jälkeen luotiin taulukko, mihin tehtiin neljä saraketta, alkuperäinen ilmaus, pelkistetty ilmaus, alaluokka sekä yläluokka. Jokaisesta tutkimustehtävästä tehtiin yksi taulukko, jotta saatiin yleistettävä vastaus, yläluokka, jokaiseen tutkimustehtävään. Liikkeelle lähdettiin alkuperäisistä ilmauksista. Ne jaoteltiin siten, että samankaltaiset ilmaukset eri haastatteluista laitettiin allekkain. Näin saatiin samankaltaisista alkuperäisilmauksista luotua pelkistetyt ilmaukset. Pelkistetyistä ilmauksista luotiin alaluokat, ja niistä yläluokka, eli keskeinen tulos tutkimustehtävään. Käyttämällä sisällönanalyysia saatiin keskeiset tulokset helpommin sekä luotettavammin esille. Näin pystyttiin myös vertailemaan eroavaisuuksia. (Ks. liitteet 3 - 6.)

4.4 Eettiset kysymykset

Tutkimusetiikalla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksessa käytetään hyviä tieteellisiä käytänteitä. Näillä tarkoitetaan tieteessä hyväksytyjä ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä. (Tutkimusetiikkaa ja lakipykälä 2010.) Tällaisten käytänteiden mukaisena toimintana voidaan pitää esimerkiksi seuraavia asioita: tutkijat noudattavat tiedeyhteisön toimintatapoja, ja noudattavat avoimuutta tutkimuksensa tulosten julkaisemisessa. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 24.) Tutkimusetiikka edellyttää tutkijalta kiinnostusta aiheeseen sekä rehellis-

syöttä ja tunnollisuutta. Näitä periaatteita noudattaen voidaan olettaa, että tutkimuksesta tulee luotettava. Näiden lisäksi tutkijalta odotetaan myös tutkimukseen osallistuvien henkilöiden ihmisarvon kunnioitusta. (Tutkimusetiikkaa ja lakipykälää 2010.)

Koettiin, että haastateltaville oli helpompaa, että he saivat haastattelukysymykset etukäteen. Tämä siksi, että nuorisotakuu oli vielä suhteellisen uusi asia, etteivät kaikki välttämättä olleet ehtineet perehtyä aiheeseen ja oman toimipaikkansa tilanteeseen. Tämä myös helpotti haastattelutilannetta ja sen luontevuutta. Pohdittiin, että tämä saattoi vaikuttaa tuloksien saamiseen, sillä ilman valmistautumismahdollisuutta vastauksien saaminen olisi voinut olla hankalaa.

Haastattelutilanteet nauhoitettiin. Haastattelutilanteissa haastateltavien puheita ei saa nauhoittaa salaa, vaan siihen täytyy olla haastateltavien suostumus (Eskola & Suoranta 2000, 58). Saatekirjeessä (ks. liite 1) mainittiin, että haastattelut aiotaan nauhoittaa. Haastattelumateriaalin litterointi eli purkaminen vaatii sen, että haastateltavien lausuntojen sisältöä ei väärin käännellä, kun sitä muutetaan kirjalliseen muotoon. Näin tuloksista saadaan mahdollisimman luotettavia. (Hirsjärvi & Hurme 2006, 20.) Laurea-ammattikorkeakoululta Lohjan yksiköstä saatiin lainaan nauhuri. Kun haastattelut oli litteroitu, äänitteet poistettiin nauhurista. Työn päätyttyä hävitettiin myös muut haastattelumateriaalit anonymiteetin turvaamiseksi.

Jokaista haastattelua varten haettiin heidän edustamalta toimijalta tutkimuslupa. Tutkimuslupahakemuksessa kerrottiin opinnäytetyöstä ja sen liitteeksi laitettiin sen hetkisen opinnäytetyön suunnitelma, sekä saatekirje (ks. liite 1). Heitä pyydettiin myös ilmoittamaan henkilöt, jotka haastatteluun osallistuivat ja heidän yhteystietonsa. Haastateltavat osallistuivat haastatteluun asiantuntijoina ja ammattihenkilöinä, jotka edustivat haastattelussa omaa organisaatiotaan. Tällöin on hyvän tutkimusetiikan mukaista pyytää haastateltavan edustamalta organisaatiolta lupa. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 35.)

5 Tulokset

Haastatteluun osallistui toimijoita Lohjan, Vihdin ja Hangon alueelta. Toimijat edustivat sivistys- ja nuorisotoimea, työ- ja elinkeinotoimistoa sekä sosiaalitoimea. Vihdissä haastateltavia oli viisi (sivistys- ja nuorisotoimi), Lohjalla yksi (työ- ja elinkeinotoimisto) ja Hangossa kaksi (sosiaalitoimi sekä työ- ja elinkeinotoimisto). Näiden toimien edustajat valikoituivat haastateltaviksi siksi, että he tekevät työtä nuorisotakuun toteuttamisen parissa.

Seuraaviin lukuihin on koottu muutamia sitaatteja haastatteluista. Niiden avulla saatiin elävöitettyä tuloksia ja lukija saa paremman käsityksen haastattelujen sisällöstä. Ennen sitaatteja kerrotaan, mistä tutkimustehtävästä on kyse sekä avataan siihen liittyviä tuloksia.

5.1 Monisektorinen yhteistyö kunnissa nuorisotakuun edistämiseksi

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli, että minkälaista monisektorista yhteistyötä kunnissa tehdään nuorisotakuun edistämiseksi. Haastatteluissa kävi ilmi, että nuorisotakuuseen liittyen tehdään monisektorista yhteistyötä. Muun muassa Kela, työ- ja elinkeinotoimisto, etsivä nuorisotyö ja sosiaalitoimisto tekevät paljon yhteistyötä keskenään. Nämä tahot tekevät yhdessä myös laaja-alaista kehittämistyötä nuorisotakuun edistämiseksi. He muun muassa pitävät koukousia aiheeseen liittyen, mutta mitä kehittämistyö käytännössä on, jäi meille epäselväksi.

Pitkä lista, sosiaalityö, te-toimisto, koulut, perus- ja toisen asteen, terveydenhoitopuolella erityisesti ehkä mielenterveys- ja päihdepuoli, poliisi, rikosseuraamusvirasto, varmaan melkeen Kela, ehkä ne tärkeimmät.

Koulujen, kunnan, yksityisten yritysten, sitten näiden eri pajojen kanssa. Suuressa roolissa on sosiaalitoimisto, Kela ja sitten myös tällaisten mielenterveys- ja päihdetoimistojen kanssa. Etsivän nuorisotyön kanssa..

Haastateltavat kokivat, että nuorisotakuun edistämisen hyväksi löytyy motivaatiota sekä hakukkuutta ja valtio on asettanut määrärahoja nuorisotakuun toteuttamiseen. Esimerkiksi näissä haastattelemissamme kunnissa on perustettu työpajoja ja etsivää nuorisotyötä.

Haastateltavat toivat myös esille, ettei nuorisotakuun toteuttamista ole organisoitu tarpeeksi hyvin. Tästä johtuen toiminnassa on huomattu olevan päällekkäisyyttä eri toimijoiden välillä.

..et kaikilla on tosi kova paine tehdä asioitten eteen, mut sit osittain päällekkäisyyttäkin..

Tuloksista kävi ilmi, että yhteistyötahot määräytyvät nuoren tilanteen ja tarpeen mukaan. Nuorelle räätälöidään yhteistyössä eri toimijoiden, esimerkiksi sosiaalityöntekijän, työ- ja elinkeinotoimiston sekä etsivän nuorisotyön kanssa yksilöllinen suunnitelma, jonka tarkoituksena on kartoittaa nuoren ongelman tasoa. Esimerkiksi tarvitseeko nuori uravalmennusta, kuntouttavaa työtoimintaa tai apua elämänhallintaan. Kuten luvussa 2.4.3 Kuntoutus osana nuorisotakuuta mainitsimme, on viranomaisilla velvollisuus ohjata nuori hänen tarvitsemiensa palveluiden piiriin (Nuorisotakuu auttaa pääsemään kuntoutukseen 2014). Haastatteluissa kävi ilmi, että tämä toteutuu myös käytännössä.

..täytyy tehdä suunnitelmia eri organisaatioiden kanssa nuorta koskien ja sitten haetaan niitä tukitoimenpiteitä että saataisiin edistettyä sitä nuoren kuntoutusta, riippuu nuoren lähtökohdista.

Haastatteluista kävi ilmi, että kunnissa tehdään monisektorista yhteistyötä nuorisotakuun toteutumiseksi. Esimerkkeinä saatiin, että muun muassa Kela, työ- ja elinkeinotoimisto, etsivä

nuorisotyö ja sosiaalitoimisto tekevät yhteistyötä keskenään. Selvisi, että nuorisotakuuseen liittyvä yhteistyö sisältää muun muassa kehittämistyötä, mutta se, minkälaista kehittämistyötä käytännössä on, ei selvinnyt. Se, miten yhteistyötahot määräytyvät eri nuorten kohdalla, on yksilöllistä. Nuorelle pyritään räätälöimään hänen tarpeiden mukainen suunnitelma. Yleisesti koettiin, että nuorisotakuun toteuttamiseksi löytyy tahtotilaa, mutta sen toteuttaminen koettiin haasteelliseksi puuttuvien resurssien ja puutteellisen organisoinnin vuoksi. Nämä asiat ovat johtaneet muun muassa päällekkäisiin toimiin eri toimijoiden välillä. (Ks. liite 3.)

5.2 Nuorisotakuun edistämistoimenpiteet Länsi-Uudenmaan alueella

Toinen tutkimuskysymys oli, että mitä toimia on tehty nuorisotakuun edistämiseksi Länsi-Uudenmaan alueella. Kaikissa haastatteluissa haastateltavat mainitsivat nuorisopajat, joita on perustettu useita Länsi-Uudenmaan alueella. Pajat toimivat kuntouttavan työtteen periaatteella ja eri pajoilla on erilaiset painopisteet toiminnassaan. Kuitenkin kaikki pajat tarjoavat tukea elämänhallinnallisiin asioihin ja ohjaavat nuoria eteenpäin elämässään.

Suurimmassa osassa haastatteluista haastateltavat kokivat, että nuorisotakuun voimaantulo on laajentanut heidän työnkuvaansa. Esimerkiksi etsivä nuorisotyö on saanut alkunsa nuorisotakuun ansiosta. Etsivän nuorisotyön työntekijät ottavat yhteyttä syrjäytymisvaarassa oleviin sekä syrjäytyneisiin nuoriin. Ilmoitus heille tällaisista nuorista tulee yleensä koululta, terveydenhoitajalta tai vanhemmilta. Etsivän nuorisotyön palvelut ovat nuorelle vapaaehtoisia. Pää tavoitteena toiminnalle on löytää nuoren tarvitsemat palvelut ja tukitoimet yhteistyössä hänen kanssaan. Luvussa 2.1.3 Etsivä nuorisotyö mainittiin, että nuorisotakuun tavoitteena on saada etsivä nuorisotyö toimimaan koko maassa ja tällä hetkellä sitä toteutetaan 280 kunnassa. Monissa kunnissa etsivä nuorisotyö on vielä suunnitteluasteella, mutta haastatteluissa kävi ilmi, että Länsi-Uudenmaan alueella etsivään nuorisotyöhön on panostettu. (Hirvonen 2014, 38; Etsivä nuorisotyö 2014.)

Varmasti on laajentanut, koska meille siis tavallaan perustettiin kokonaan uusi yksikkö...sehän on tarkoittanut nuorisopalveluissa volyymin lisääntymistä puolelta, koska meille tuli niin paljon uusia työntekijöitä. Tähän on nyt satsattu todella paljon.

Muutamia erilaisia hankkeita ja projekteja nousi esiin haastatteluissa. Esimerkiksi eräässä kunnassa toimii Portti työelämään hanke. Se liittyy nuorten työllistämiseen ja sisältää muun muassa kesätyöllistämistä ja tuettua oppisopimuskoulutusta. Eräs kunta maksaa yrityksille nuoren työllistämistä Sanssi - tuen lisäksi palkkatukea. Tämän lisäksi eräässä kunnassa toimii kunnan hallinnoima Remonttipartio, johon nuoret voivat mennä kuntouttavan työtoiminnan statuksella harjoittelemaan kiinteistön kunnostus- ja huoltotöitä. Luvussa 2.2.1 Keinoja nuorisotakuun edistämiseksi kerrottiin erilaisista nuorten työllistymistä edistävästä hankkeista

ja toimenpiteistä. Haastatteluissa kävi ilmi, että hankkeita ynnä muita kehitetään koko ajan lisää nuorisotakuun ansiosta.

Esimerkiksi me ollaan tälle vuodelle saatu 62 000 nuorten työllistämiseen semmosta Portti työelämään-hanke, tai siis ei se ole hankerahoitusta vaan se on tavallaan nuorisopalveluiden budjetin niin kuin lisäksi. Siihen kuuluu kesätyöllistäminen, sitten on tuettua oppisopimusta, sitten on vielä viritellään tämmöstä yritystukimuotoa et jos yritys palkkaa työttömän nuoren niin saa vielä Sannsi-tuen lisäksi semmosen lisäporkkanan kunnalta siihen.

Kävi ilmi, että eräässä kunnassa on kaksi kertaa järjestetty NAO eli nuorten aikuisten ohjelma, jossa alle 29-vuotiaat voivat suorittaa kesken jääneitä ammattitutkintoja loppuun pelkällä tutkintomaksulla. Raaseporin uusyrityskeskus Novagon tekemä Go-projekti auttaa nuoria työllistymään ja mahdollistaa erilaisten korttikoulutusten suorittamisen. Lisäksi työ- ja elinkeinotoimisto on keventänyt yhteishakua, nuoren tarvitsee hakea enää vain kevään yhteishaussa ja kolmen tutkintoon johtavan opiskelupaikan sijasta vain kahta paikkaa.

Nuorisotakuu Länsi-Uudenmaan alueella on synnyttänyt tähän mennessä monia erilaisia hankkeita, projekteja ja tapahtumia. Suurimmassa osassa haastatteluista kävi ilmi, että nuorisotakuu on laajentanut toimijoiden työnkuvaa lisäämällä suunnittelutyötä.

..tällainen NAO. NAO on nuorten aikuisten ohjelma. Ne on sellaisia tapahtumia, joissa alle 29-vuotiaat joilla on jäänyt jokin ammattitutkinto suorittamatta tai kesken, voivat sitten sen NAOn kautta suorittaa ne sitten loppuun.

Suurimmassa osassa haastatteluista kävi ilmi, että nuorisotakuu on vaikuttanut heidän työnsä lisäämällä työtehtäviä. Käytännössä on huomattu myös, että nuorisopajoja on perustettu lisää nuorisotakuun voimaantulon jälkeen. Myös etsivä nuorisotyö on saanut alkunsa tämän johdosta, ja se on luonut uusia työpaikkoja. Nuorisotakuuseen liittyen on pidetty erilaisia tapahtumia, sekä erilaisia projekteja on käynnistetty. (Ks. liite 4.)

5.3 Kuntien haasteet liittyen nuorisotakuun toteutumiseen

Kolmas tutkimuskysymys oli, että minkälaisia haasteita kunnilla on nuorisotakuun toteutumisessa. Haastateltavat kokivat, että suurin nuorisotakuuta tarvitseva kohderyhmä on toisen asteen oppilaitoksen keskeyttäneet. Koulun keskeyttäminen johtaa usein arjen rytmin sekoittumiseen ja elämänhallinnan puutteeseen. Haastatteluissa puhuttiin ”pudokkaista”, ja että he ovat syrjäytymisvaarassa, koska heidän sosiaalinen ympäristö muuttuu arjen köyhtymisen vuoksi. Nuorisotakuu koskee myös alle 30-vuotiaita vastavalmistuneita (Mikä nuorisotakuu? 2013). Kiinnitettiin huomiota siihen, että yhdessäkään haastattelussa ei mainittu tätä kohderyhmää, vaan painopiste oli alle 25-vuotiaissa.

Kyllä ne on näitä alle 25-vuotiaita.

Toisen asteen oppilaitoksesta pudonneet/keskeyttäneet.

Haastatteluissa nousi esiin, että toisinaan koulun keskeytyminen voi laskea nuoren itsetuntoa ja täten monilla ”pudokkailla” ilmenee myös mielenterveydellisiä ongelmia, jotka aiheuttavat muun muassa toimintakyvyn laskua. Toisaalta todettiin, että on myös nuoria, jotka ovat kärsineet mielenterveydellisistä ongelmista jo ennen nuorisotakuun piiriin kuulumista. Tästä johdettua koettiin, että mielenterveyden ongelmat on saatava hoidettua tai tasapainoon ennen kuin voidaan ajatella nuoren jatkokoulutusta tai työpaikan hakua. Esimerkiksi vuonna 2011 54,8 %:lla vajaakuntoisista työttömistä nuorista oli diagnoosina mielenterveyshäiriö, joten tämä on suuri ongelma (Nuorten yhteiskuntatakuu 2013 2012).

Yhdessä haastattelussa koettiin erittäin tärkeäksi, että nuorella itsellä on motivaatiota omien asioidensa järjestämiseen. Nuorta voidaan ohjata ja antaa hänelle ”työkaluja”, mutta lopulta lopuksi nuori on itse vastuussa elämästään.

..yks on se että nuoret on tosi huonokuntoisia..

Nuorisotakuun toteutumista on hankaloittanut selkeästi sen huono organisointi. Kävi ilmi, että kuntien sisällä ei ole selkeää työnjakoa nuorisotakuun toteuttamista varten. Esimerkiksi saman kunnan sisällä saattaa olla useampia samantyyppisiä työpajoja, jotka tarjoavat samantyyppistä kuntouttavaa toimintaa. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikille nuorille ei välttämättä löydy tämän mielenkiintoa vastaavaa työpajaa. Toiseksi hankaloittavaksi tekijäksi koettiin Suomen tämän hetkinen taloustilanne, sillä esimerkiksi yrityksillä ei ole mahdollisuutta palkata nuoria työ- ja elinkeinotoimiston kautta palkkatuella töihin esimerkiksi lomautuksien vuoksi. Toisaalta yrityksillä ei välttämättä ole varaa palkata työntekijöitä yritykseensä.

..esimerkiksi nyt kunnassa ei ole mitään sellaista nyt koordinoitua nuorisotakuuryhmää.

No sen toteutumista vaikeuttaa selkeesti tän hetkinen taloustilanne.

Haastateltavien mukaan nuorisotakuun suurin kohderyhmä on alle 25-vuotiaat nuoret aikuiset. Nuorisotakuun toteutumisen haasteiksi koettiin Suomen tämän hetkinen taloustilanne, sekä nuorten terveyteen liittyvät tekijät. Kuitenkin kaikilla nuorisotakuun kanssa työskentelevillä on halua kehittää nuorisotakuuta ja sen toimivuutta. (Ks. liite 5.)

5.4 Nuorisotakuun kehittämisehdotukset

Neljäs tutkimuskysymys oli, että mitä voidaan tehdä nuorisotakuun kehittämiseksi. Haastateltavat nostivat esille useassa haastattelun eri vaiheissa, että työnjakoa nuorisotakuun toteut-

tamisessa tulisi selkeyttää. Tähän mennessä on huomattu, että työ- ja harjoittelupaikkoja nuorisotakuun toteutumiseksi on suhteessa liian vähän, ja niiden toivottaisi olevan joustavampia ja nuoren yksilöllisiä tarpeita paremmin huomioivia. Kehittämiskohteita odotetaan löytyvän lisää työtä nuorten hyväksi tehdessä.

No siis työnjaon selkeyttäminen mun mielestä..

Mä luulen että aika hyvällä tiellä ollaan, et kun tätä työtä on ruvettu tekemään, niin löydetään niitä kriittisiä pisteitä mihin täytyy panostaa.

Osassa haastattelutilanteissa ilmapiiri oli turhautunut liittyen nuorisotakuun toteuttamiseen varattuihin resursseihin. Haastateltavat kokivat nuorten työllistämiseen liittyvien keinojen olevan vähissä. Lisäksi osa haastateltavista tunsikin, että heille asetetaan tavoitteita, joihin heillä ei ole resursseja vastata. Esimerkiksi vaikka nuoria autettaisiin elämänhallintaan liittyvissä asioissa, ei se näy missään tilastoissa, koska tällaiset asiat eivät ole asetettu nuorisotakuun tavoitteisiin.

Yleisesti ottaen koettiin, että nuorisotakuun kehittämiseksi työnjakoa tulisi selkeyttää ja resursseja lisätä siten, että ne vastaisivat asetettuja tavoitteita.

Monestihan siellä nuorisotakuussa sanotaan, että taataan nuorelle joku paikka mutta eihän me voida takaa jos mulla ei ole mitään paikkaa tai jos mulla ei ole sitä yrittäjää.

Me jotenkin tarvittais sitä keinovalikoimaa..

Miten voidaan täyttää velvollisuuksia, jos ei ole mitään millä sitä täyttää.

Tällä hetkellä on liian vähän nuorille sopivia harjoittelupaikkoja. Harjoittelupaikat olisi hyvä räätälöidä nuoren tarpeiden mukaan ja tämä vaatisi myös työharjoittelupaikoilta joustavuutta. Monissa haastatteluissa painotettiin, että eri organisaatioiden yhteistyötä tulisi kehittää ja työnjakoa selkeyttää. (Ks. liite 6.)

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelua

Tuloksilta odotettiin selkeämpiä vastauksia tutkimuskysymyksiin. Koettiin, että vastaukset olivat ennalta arvattavissa, koska mediassa on puhuttu nuorisotakuusta paljon ja todettu sen käynnistymisen olleen hidasta. Lisäksi koettiin, että vastaukset olivat myös melko suurpiirteisiä. Syitä tälle pohdittiin olevan, että nuorisotakuun toteutus Länsi-Uudenmaan alueella on vielä alkutekijöissä. Kaikissa haastatteluissa kävi ilmi, että muun muassa nuorisotakuun toteuttamisen organisoinnissa on kehitettävää, koska päällekkäistä työtä tehdään paljon eikä

tarkkaan tiedetä mitä muut tahot asian hyväksi tekevät. Valtiontalouden tarkastusvirasto julkaisi 10.9.2014 tiedotteen, missä todettiin, että viranomaisten välisessä yhteistyössä on ollut haasteita, vaikka moniin kuntiin on perustettu nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. On todettu, ettei yhteistyötä viranomaisten välillä ole vielä saatu toimivaksi. (Taloustaantuma kamppit nuorisotakuun 2014.) Tultiin siihen käsitykseen, että nuorisotakuun toteuttamiseen on varattu paljon rahaa, mutta toimijoille ei ole annettu tarpeeksi konkreettisia keinoja edistää nuorisotakuuta tai asetetut tavoitteet koetaan epärealistisiksi.

Kaikissa haastatteluissa koettiin, että nuorten mielenterveysongelmat ovat suuri haaste nuorisotakuun toteutumiselle. Yhä useampi nuori tänä päivänä kärsii muun muassa paniikkihäiriötä, sosiaalisten tilanteiden pelosta ja masennuksesta. Pohdittiin, että olisi tärkeää hoitaa nuoret kokonaisvaltaisesti, huomioiden myös mahdolliset mielenterveysongelmat. Nuoren elämän perusasiat, kuten arjen hallinta, tulee olla kunnossa, jotta voidaan odottaa nuoren pärjäävän koulu- tai työelämässä. Olisi tärkeää selvittää, miksi nuoret tänä päivänä voivat niin huonosti. On todennäköistä, että mielenterveysongelmien ehkäisy tulisi halvemmaksi kuin niiden hoito. THL:n Lapsi kasvaa kunnassa - tutkimuksessa todettiin, että 1990-luvulla eniten kouluterveydenhuollosta karsineet kunnat maksavat eniten nuorten mielenterveyspalveluista tänä päivänä (Ronkainen 2014). Esimerkiksi kouluihin, niin perus- kuin toisen asteen kouluihin, tulisi lisätä koulupsykologeja ja esimerkiksi psykiatrisia sairaanhoitajia. Näin päästäisiin puuttamaan mahdollisiin ongelmiin ajoissa. Ahonen-Walker ja Pietikäinen (2014) kirjoittavat julkaisussa Nuorisotakuun arki ja politiikka, artikkelissa Nuorisotakuu - kermankuorintaa ja tyhjiä lupauksia?, että on olemassa sellaisia kuntoutusta tarvitsevia nuoria, joilla ei ole diagnoosia, jolloin he eivät ole oikeutettuja saamaan nuorisotakuuseen liittyvää Kelan ammatillista kuntoutusta. Nämä nuoret tulisi saada hoidon piiriin tai kuntoutukseen pääsemisen edellytyksiä tulisi muuttaa.

Suomen huono taloustilanne vaikuttaa suorasti myös nuorten työllistymiseen, koska avoimia työpaikkoja on vähän. Työpaikkojen vähyyys yleensä tarkoittaa sitä, että kokeneemmat työnhakijat valitaan virkoihin eikä vastavalmistuneita tai kouluttamattomia nuoria. Valtiontalouden tarkastusviraston tiedotteessa todettiin myös, ettei nuorisotakuu ole saavuttanut sille asetettuja tavoitteita vuonna 2013. Tiedotteen mukaan huono taloudellinen tilanne Suomessa on ollut suurin vaikuttava tekijä nuorisotakuun toteutumiseen. Lisäksi tiedotteessa todettiin, että TE-palveluiden uudistuksella on ollut hieman vaikutusta palveluiden saantiin, mutta tilastollisesti suurempi merkitys työttömyyden pitkittymiseen. (Taloustaantuma kamppit nuorisotakuun 2014.) Taloustilanne vaikuttaa myös oppisopimuspaikkojen saantiin. Rauno Vanhasen (2014) mukaan julkaisussa Nuorisotakuun arki ja politiikka, artikkelissa Nuoria jää ulkopuolelle - yritykset sivuraiteella? monet nuoret eivät kykene opiskelemaan oppilaitoksissa, vaan heille sopivampi vaihtoehto saattaisi olla oppisopimuskoulutus. Hänen mukaansa oppiso-

pimuskoulutusta tulisi muuttaa siten, että se kannustaisi yrityksiä ottamaan oppisopimusopiskelijoita.

Nuorisotakuuseen perehtyessä tutustuttiin Olkkari-hankkeeseen, mitä toteutetaan Mikkelissä. Hanke kuuluu Vipuvoimaa EU:lta ohjelmaan. Olkkari on 13 - 29-vuotiaille nuorille suunnattu palvelu, mikä tarjoaa muun muassa erilaisia ryhmiä, päihde- ja mielenterveyspalveluita sekä henkilökohtaista ohjausta. Jokaiselle tarvitsevalle nuorelle valitaan vastaava ohjaaja, jonka kanssa nuori käy läpi minkälaista apua tai ohjausta hän tarvitsee. Näin nuori saa tarvitsemansa avun ja tiedon yhdestä paikasta, sekä myös tukea asioiden hoitamiseen. (Olkkari 2014.) Pohdittiin, että tällaisia matalankynnyksen ohjauspaikkoja olisi hyvä olla myös Länsi-Uudellamaalla. Näin nuori pystyisi helpommin hakeutumaan tarvitsemiensa palveluiden pariin. Tämä voisi helpottaa myös palveluiden tarjoajia sekä heidän välistä yhteistyötä.

6.2 Opinnäytetyöprosessin tarkastelua

Kun opinnäytetyön aihe saatiin, sen koettiin olevan haastava ja aiheena vieras. Nuorisotakuu oli vielä tuolloin alkuvuodesta 2013 uusi käsite, joten tutkitun tiedon löytäminen aiheesta oli vaikeaa. Opinnäytetyön tarkoituksen hahmottaminen oli aluksi hankalaa, koska ensinnäkin aihe oli vieras sekä koettiin, ettei se vastannut saamaamme koulutusta. Työn edetessä ja tiedon karttuessa huomattiin, että nuorisotakuu liittyy melko läheisesti sairaanhoitajan työhön. Nuorisotakuun piiriin kuuluu myös nuoria, jotka kärsivät mielenterveydellisistä ongelmista ja ovat syrjäytyneitä tai syrjäytymisvaarassa olevia.

Opinnäytetyö vaikutti aluksi hyvin laajalta ja haastateltavien määrä mietitytti. Alueena Länsi-Uudenmaan alue on laaja, ja tästä johtuen koettiin heti alusta alkaen, että teorian tieto ja haastateltavien määrä on rajattava tarkasti. Tämän vuoksi haastateltavia oli vain kahdeksan. Tulosten luotettavuuden kannalta olisi ollut hyvä, mikäli jokaisesta Länsi-Uudenmaan kunnasta olisi haastateltu samojen toimien edustajia yhtä paljon. Näin saadut tulokset olisivat olleet kuntien välillä vertailukelpoisia. Tultiin kuitenkin siihen tulokseen, että mikäli näin olisi toimittu, olisi opinnäytetyöstä tullut liian laaja.

Opinnäytetyötä tehtiin lähes joka kerta yhdessä, eikä mitään osioita jaettu erikseen tehtäviksi. Tähän ratkaisuun päädyttiin siksi, että sen koettiin olevan ensinnäkin tasavertaista sekä lopputuloksen olevan yhteneväisempi, moniulotteisempi ja tekstin olevan rikkaampaa. Yhdessä tekeminen takasi myös sen, että asioita tarkasteltiin eri näkökulmista ja uudet oivallukset olivat mahdollisia. Opinnäytetyön kirjoittamiseen kului runsaasti aikaa, koska lauserakenteisiin ja kielioppiin kiinnitettiin paljon huomiota. Teksti myös kirjoitettiin heti julkaistavaan muotoon. Opinnäytetyön aikataulun venymiseen vaikutti muun muassa se, että tekijöitä on kolme, eli yhteisten tapaamisten sopiminen oli toisinaan hankalaa. Loppujen lopuksi kuitenkin

aikataulut saatiin sopimaan yhteen melko hyvin. Aikatauluun on vaikuttanut myös haastatteluvien aikataulut sekä se, että osaa heistä oli hankala tavoittaa. Tutkimuslupien saamisessa kesti myös useita viikkoja.

Kaikki kolme tekijää osallistui jokaiseen haastattelutilanteeseen. Aina ennen haastattelua sovittiin, että kuka kysyy kysymykset, kuka kirjoittaa lyhyitä muistiinpanoja ja kuka toimii tarkkailijana. Sovittiin, että yksi kysyy kysymykset, koska koettiin, että nauhoituksista tulee selkeämmät. Toinen kirjoitti muistiinpanoja mahdollisten teknisten ongelmien varalta. Kolmas tarkkaili haastateltavien sanatonta viestintää. Tehtäviä vaihdeltiin eri haastatteluissa. Se, että kaikki osallistuivat haastatteluihin, oli tärkeää luotettavuuden kannalta. On todettu, että luotettavuuteen vaikuttaa haastattelijan oma tulkinta. Haastatteluissa tulosten luotettavuuteen vaikutti myös se, että kaikissa haastatteluissa toimittiin samalla tavalla edeten teema- haastattelurungon mukaisesti. Haastattelutilanteissa pidettiin huoli siitä, etteivät omat näkemykset vaikuttaneet haastateltavien vastauksiin. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 101.) Nauhoitetut haastattelut jaettiin litteroitaviksi tasan. Litteroinnit suoritettiin nopeassa aikataulussa, jotta päästiin työstämään tuloksia. Tulokset analysoitiin käyttämällä aineistolähtöistä eli induktiivista sisällönanalyysia.

Yhteistyö tätä opinnäytetyötä tehdessä on sujunut hyvin ja se on ollut joustavaa. Opinnäytetyö on ollut haastava ja vaatinut paljon aikaa. Koemme, että olemme tehneet parhaamme ja lopputulokseen olemme tyytyväisiä. Haluamme kiittää kaikkia henkilöitä, jotka ovat edesauttaneet opinnäytetyömme valmistumista.

6.3 Opinnäytetyön jatkotutkimusehdotukset

Nuorisotakuu on tuore ja laaja aihe, sekä myös ajankohtainen. Ajateltiin, että nuorisotakuuta tutkittavana aiheena olisi hyvä lähestyä nuorten näkökulmasta. Tämä siksi, että saataisiin tietoa miten nuoret kokevat sen toimivuuden ja mitä he itse haluaisivat nuorisotakuulta. Aihetta onkin jo hieman tutkittu. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö on tutkinut yhdessä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa nuorisotakuun toteutumista ammatillisen koulutuksen rajapinnoilla. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että nuoret kokevat tarvitsevansa enemmän henkilökohtaista ohjausta yläkoulussa. Lisäksi nuoret kokivat tarvitsevansa konkreettisia neuvoja esimerkiksi työnhakuun. (Ohjauksen haasteet nuorisotakuun toteutumisen esteenä 2013.)

Tuloksista kävi ilmi, että työpajoja on perustettu paljon. Mahdollisena jatkotutkimuksena voisi olla hyvä selvittää sitä, miten nuoret ovat hyötyneet työpajoista. Lisäksi olisi myös hyvä selvittää millaista työpajojen välinen yhteistyö on ja miten sitä voisi ehkä kehittää. Olisi myös hyvä pureutua niihin syihin, miksi monet nuoret Suomessa voivat niin huonosti.

Lähteet

Anttila, A-H., Kuussaari, K. & Puhakka, T. 2010. Ohipuhuttu nuoruus?. Helsinki: Yliopistopaino.

Eriksson, M. & Lindström, B. 2010. Salutogeeninen lähestymistapa terveyteen - teoria terveyden resursseista. Teoksessa Pietilä, A-M. (toim.) Terveyden edistäminen, teorioista toimitaan. Helsinki: WSOY pro Oy.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Heikkinen, M., Henriksson, M., Lönnqvist, J., Marttunen, M. & Partonen, E. 2009. Psykiatria. 5.-7. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Heikkinen, H., Rovio, E. & Syrjälä, L. 2006. Toiminnasta tietoon. 1. painos. Vantaa: Dark Oy.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2006. Tutkimushaastattelu. 4. painos. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13. -14. painos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2012. Tutki ja kirjoita. 15. -17. painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Hämäläinen, U. 1998. Nuorisotyöttömyys. Toim. Pohjola, M. 1998. Suomalainen työttömyys. Helsinki: Yliopistopaino.

Kaartinen-Koutaniemi, J. 2012. Etsivässä työssä. Helsinki: LK-kirjat.

Lehtonen, H. 2008. Sytykkeitä syrjäytymisen ehkäisemiseen. Saarijärven Offset Oy.

Linnossuo, O. 2004. Syrjäytymisestä selviytymiseen? Arviointitutkimus työttömien nuorten palveluohjauksesta. Helsinki: Edita prima Oy.

Saarenheimo, M. 2003. Vanhuus ja mielenterveys. Arkielämän näkökulmia. Helsinki: WSOY.

Internet-lähteet

Ahonen-Walker, M. & Pietikäinen, R. 2014. Nuorisotakuu - kerman kuorintaa ja tyhjiä lupauksia?. Julkaisussa Gretscher, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.) Nuorisotakuun arki ja politiikka. Viitattu 27.9.2014.
http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf.

Allianssi edistää nuorten hyvinvointia. Suomen nuorisoyhteistyö- Allianssi. Viitattu 24.4.2013.
<http://www.alli.fi/allianssi/mika+allianssi/>.

Elinkeinoelämän keskusliitto. 8.3.2013. Viitattu 14.4.2013.
www.ek.fi/ek/fi/eussa_esilla_useita_aloitteita_nuorisotyollisyydesta-10589.

Elämänhallinta - henkinen voimavara. Nyyti-ry. Viitattu 10.4.2013.
<https://www.nyyti.fi/tietoa/elamanhallinta/>.

Etsitään yhdessä vastauksia! Kohderyhmänä alle 29-vuotiaat nuoret. Nuorisotakuu. Viitattu 27.3.2013. <http://www.nuorisotakuu.fi/index.phtml?s=5076>.

Etsivä nuorisotyö. Nuorisotakuu. Viitattu 6.3.2014. http://www.nuorisotakuu.fi/nuorisotakuu/jotain_muuta/etsiva_nuorisotyö.

Haikkola, L. 2014. Epämääräinen puhe syrjäytyvistä maahanmuuttajanuorista ei auta nuoria. Julkaisussa Gretschel, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.) Nuorisotakuun arki ja politiikka. Viitattu 27.9.2014. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf.

Havu, E. 2014. Nuorisotakuu osana suomalaista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuspolitiikkaa. Julkaisussa Gretschel, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.) Nuorisotakuun arki ja politiikka. Viitattu 27.9.2014. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf.

Helmikuun työllisyyskatsaus 2/2014. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 25.3.2014. Viitattu 22.5.2014. <http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/58415/Ty%C3%B6llisyyskatsaus+helmikuu+2014/99f85c43-0a63-4bf1-aeb3-dff9cb220596>.

Hirvonen, J. 2014. Nuorisotakuu - takuu yhteiskuntaosallisuudesta?. Julkaisussa Gretschel, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.) Nuorisotakuun arki ja politiikka. Viitattu 27.9.2014. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf.

Hyvönen, U. & Valtonen, M. 2014. Nuorisotakuu - ehjä kokonaisuus vai kasa toimenpiteitä?. Julkaisussa Gretschel, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.) Nuorisotakuun arki ja politiikka. Viitattu 27.9.2014. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf.

Hämäläinen, U. 2012. Nuorisotyöttömyys - synonyymi nuorten syrjäytymiselle?. 28.11.2012. Viitattu 1.10.2014 http://www.kela.fi/documents/10180/610820/Hamalainen_Nuorisoty%C3%B6tt%C3%B6myys.pdf/0555da3f-4572-4bab-8774-2966c05666b5.

Ihalainen: Suomi esikuvana EU:n työministerien hyväksymässä EU:n laajuisessa suosituksessa nuorisotakuusta. 1.3.2013. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 6.3.2013. http://www.tem.fi/?89506_m=109713&s=2467.

Koulutustakuu - koulutuspaikka jokaiselle juuri peruskoulun päättäneelle. Nuorisotakuu. Viitattu 27.3.2013. <http://www.nuorisotakuu.fi/index.phtml?s=5075>.

Laurea-ammattikorkeakoulu. 13.3.2007. Opinnäytetyöllä potkua liiketoiminnan kehittämiseen. Viitattu 11.3.2013. http://bbaari.laurea.fi/tietoa_opinnayte.htm.

Mikä nuorisotakuu?. Nuorisotakuu. Viitattu 11.3.2013. <http://www.nuorisotakuu.fi/index.phtml?s=5043>.

Myrskylä, P. 2012. Hukassa - keitä ovat syrjäytyneet nuoret?. Viitattu 26.3.2013. <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>.

Nuorisotakuu. 11.1.2013. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 12.3.2013. http://www.mol.fi/mol/fi/00_tyonhakijat/03_nuoret/05_yhteiskuntatakuu_nuoret/index.jsp

Nuorisotakuu auttaa pääsemään kuntoutukseen. Nuorisotakuu. Viitattu 13.5.2014.
http://www.nuorisotakuu.fi/nuorisotakuu/jotain_muuta/nuorten_kuntoutus.

Nuorisotakuun toteuttaminen Turun seutukunnassa, 9.1.2014. Viitattu 26.7.2014.
http://www.koulutustakuu.fi/wp-content/uploads/2014/02/nuorisotakuu_seminaarijulkaisu_110214.pdf.

Nuorisotyöllisyyspaketti - EU:n komission esitys tiivistelmä. Viitattu 20.4.2013.
<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=9318&langId=fi>.

Nuorisotyöttömyys jatkaa kasvuaan. 26.6.2012. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 26.3.2013. http://www.tem.fi/index.phtml?109336_m=107071&s=5236.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastuskertomus 146/2007. Viitattu 24.4.2013.
http://www.vtv.fi/files/113/1462007_Nuorten_syrjaytymisen_ehkaisy_NETTI.pdf.

Nuorten yhteiskuntatakuu 2013. Työllisyys- ja yrittäjyysraportti. 15.3.2012. Viitattu 20.4.2013. http://www.tem.fi/files/32290/TEMrap_8_2012.pdf.

Nuorten yhteiskuntatakuu ehkäisee syrjäytymistä. 2013. Akava. Viitattu 28.3.2013.
http://www.akava.fi/uutishuone/teemajutut/arkistoa/nuorten_yhteiskuntatakuu_ehkaisee_syrjaytymista.

Ohjauksen haasteet nuorisotakuun toteutumisen esteenä. 2013. Viitattu 27.9.2014.
<http://opiskelijatutkimus.fi/index.php/ajankohtaista/tutkijablogi/item/23-ohjauksen-haasteet-nuorisotakuun-ongelmina/23-ohjauksen-haasteet-nuorisotakuun-ongelmina>.

Olkkari. 2014. Viitattu 27.7.2014. <http://mikkelinolkkari.fi/>.

Paniikkihäiriö. 2013. Terveyskirjasto. Viitattu 20.9.2014.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00404.

Pumppu-hanke. Viitattu 6.3.2013. <http://pumppu-hanke.blogspot.fi/p/pumppu-hankekuvaus.html>.

Ratas-projekti. Meidän nuoret. Viitattu 7.7.2014.
<http://www.xn--meidnuoret-o8a.fi/ratas/>.

Ronkainen, J. 2014. Mikä nuorisotakuussa ei toimi?. Julkaisussa Gretschel, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.) Nuorisotakuun arki ja politiikka. Viitattu 27.9.2014.
http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf.

Saukkonen, P. 2006. Tutkimusongelma ja tutkimuskysymys. Viitattu 29.3.2013.
http://www.mv.helsinki.fi/home/jmykkane/tutkielma/Tutkimusongelma.html#Tutkimuskysymyksen_muotoileminen_ja.

Stålström, O. 2006. Mielenterveysyhdistys HELMI ry. Mielenterveyskuntoutujan selviytyminen arjessa. Viitattu 10.4.2013.
http://www.mielenterveyshelmi.fi/?netti-helmi_55.

Sundvall, S. 10.4.2013. Nuorten työllisyystilanne tilastojen valossa. Viitattu 18.5.2013.
http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/uudenmaanely/Ajankohtaista/uutiskirjeet/Documents/Nuorisotakuubr unssi_10_04_Sundvall.pdf.

Suomen nuorisotakuumalli käyttöön koko EU:ssa. Nuorisotakuu. Viitattu 4.3.2014.
http://www.nuorisotakuu.fi/nuorisotakuu/info/ajankohtaista/suomen_nuorisotakuumalli_kayttoon_koko_eu_ssa.113739.news.

Taluskriisi pahensi nuorisotyöttömyyttä myös Suomessa. Tilastokeskus. Viitattu 20.4.2013.
http://www.stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-12-21_006.html.

Taloustaantuma kampitti nuorisotakuun. Valtiontalouden tarkastusvirasto. 2014. Viitattu 20.9.2014.
http://www.vtv.fi/ajankohtaista/tiedotteet/taloustaantuma_kampitti_nuorisotakuun.5371.news.

Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos. 2013. Viitattu 11.3.2013.
http://www.thl.fi/fi_FI/web/kaventaaja-fi/keinot/kasitteet.

Tutkimusetiikkaa ja lakipykälää. 21.7.2010. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 12.3.2013. http://www.fsd.uta.fi/fi/laki_ja_etiikka/etiikka_lait.html.

Ulvinen, V-M. 2014. Syrjäytymisen ja nuorisotakuun välisestä suhteesta. Julkaisussa Gretschel, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.) Nuorisotakuun arki ja politiikka. Viitattu 27.9.2014.
http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf.

Unemployment. 14.3.2013. Young adult health. Viitattu 29.3.2013.
<http://www.cyh.com/HealthTopics/HealthTopicDetails.aspx?p=240&np=300&id=2132>.

Valtakunnallinen työpajajyhdistys. 2013. Viitattu 27.3.2013.
http://www.tpy.fi/mika_on_tpy/jasenorganisaatiot/uusimaa/.

Vanhanen, R. 2014. Nuoria jää ulkopuolelle - yritykset sivuraiteella?. Julkaisussa Gretschel, A., Paakkunainen, K., Souto, A-M. & Suurpää, L. (toim.) Nuorisotakuun arki ja politiikka. Viitattu 27.9.2014.
http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf.

Veijola, J. Ahdistuneisuushäiriöt. Viitattu 20.9.2014.
<http://therapiafennica.fi/wiki/index.php?title=Ahdistuneisuush%C3%A4iri%C3%B6t>.

Yhdenvertaisuuslaki (21/2004). Finlex. Viitattu 21.4.2013.
[www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021?search\[type\]=pika&search\[pika\]=yhdenvertaisuuslaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021?search[type]=pika&search[pika]=yhdenvertaisuuslaki).

Yleistajuinen tiivistelmä Mahdollisuuksia nuorille - aloite. Viitattu 20.4.2013.
<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7278&langId=fi>.

Youth Guarantee. European Commission. Viitattu 20.9.2014.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079>.

Taulukot

Taulukko 1: Länsi-Uudenmaan nuorisotyöttömyystilanne vuosina 2012 - 2013 (Sundvall 2013).	14
---	----

Liitteet

Liite 1. Saatekirje.....	42
Liite 2. Teemahaastattelurunko.....	43
Liite 3. Sisällönanalyysi tutkimuskysymys nro 1	44
Liite 4. Sisällönanalyysi tutkimuskysymys nro 2	47
Liite 5. Sisällönanalyysi tutkimuskysymys nro 3	50
Liite 6. Sisällönanalyysi tutkimuskysymys nro 4	52

Liite 1. Saatekirje

Hyvä vastaanottaja, olemme sairaanhoitajaopiskelijoita Laurea-ammattikorkeakoulusta, Lohjan yksiköstä. Teemme opinnäytetyötä Nuoren työttömän työllistyminen - nuorisotakuu, jonka tarkoituksena on selvittää, minkälaista monisektorista yhteistyötä nuorisotakuu edellyttää Länsi-Uudellamaalla. Tavoitteena on tuottaa tietoa Länsi-Uudenmaan alueella käynnistetyistä toiminnoista.

Opinnäytetyömme tiedonkeruu tapahtuu haastattelemalla eri toimijoita Länsi-Uudenmaan alueella. Haastattelu kestää noin tunnin. Aiomme äänittää haastattelut myöhemmin tehtävää litterointia varten. Äänitteet käsitellään luottamuksellisesti nimettöminä, ja hävitetään litteroinnin jälkeen. Haastattelut toteutetaan kevään 2014 aikana. Saatekirjeen liitteenä toimittamme Teille teemahaastattelurungon, johon voitte tutustua etukäteen.

Pyydämme Teitä ystävällisesti nimeämään haastatteluun osallistuvat henkilöt ja heidän yhteystietonsa mahdollisimman pian, ja lähettämään ne sähköpostiosoitteeseen marjo.mikkola@laurea.fi.

Marjo Mikkola
Noora Nokelainen
Essi Nurmi

Liite 2. Teemahaastattelurunko

Minkälaista monisektorista yhteistyötä kunnissa tehdään nuorisotakuun toteutumiseksi?

1. Mitä organisaatiota edustatte?
2. Kertokaa lyhyesti työnkuvastanne.
3. Miten nuorisotakuu on mielestänne lähtenyt käyntiin?
4. Minkä eri organisaatioiden kanssa teette yhteistyötä nuorisotakuuseen liittyen?
5. Minkälaista yhteistyötä teette eri organisaatioiden kanssa nuorisotakuuseen liittyen?

Mitä toimia on tehty nuorisotakuun edistämiseksi Länsi-Uudenmaan alueella?

6. Onko nuorisotakuu laajentanut työnkuvaanne sen voimaantumisen jälkeen? Miten?
7. Mitä toimia (esimerkiksi hankkeita tai projekteja) teidän organisaatiossanne on tehty nuorisotakuun toteutumiseksi?

Minkälaisia haasteita kunnilla on nuorisotakuun toteutumisessa?

8. Mikä on suurin kohderyhmä, mikä on tarvinnut eniten nuorisotakuuta?
9. Mitkä asiat ovat vaikeuttaneet nuorisotakuun toteutumista?
10. Mitkä asiat ovat edesauttaneet nuorisotakuun toteutumista?

Mitä voidaan tehdä nuorisotakuun kehittämiseksi?

11. Miten nuorisotakuun toimivuutta voisi mielestänne kehittää?
12. Mitä muuta haluaisitte vielä sanoa nuorisotakuuseen liittyen?

Liite 3. Sisällönanalyysi tutkimuskysymys nro 1

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
<p>”Pitkä lista, sosiaalityö, te-toimisto, koulut, perus- ja toisen asteen, terveydenhoitopuolella erityisesti ehkä mielen-terveys- ja päihdepuoli, poliisi, rikosseuraamusvirasto, varmaan melkeen Kela, ehkä ne tärkeimmät.”</p>	<p>Yhteistyö muun julkisen ja yksityisen sektorin kanssa</p>	<p>Monitahoinen yhteistyö</p>	
<p>”..paljon yhteistyötä verkostojen kanssa elikkä tietysti työnantajat, ihan yksityisen puolen yrittäjät sitten on tietenkin kuntasektori..”</p>			
<p>”Koulujen, kunnan, yksityisten yritysten, sitten näiden eri pajojen kanssa. Suuressa roolissa on sosiaalitoimisto, Kela ja sitten myös tällaisten mielenterveys- ja päihde-toimistojen kanssa. Etsivän nuorisotyön kanssa..”</p>			
<p>”..suurin toimija on te-palvelut elikkä tota heidän kanssaan tehdään yhteistyötä. No sitten alan oppilaitokset, esimerkiksi, tota Luksia, ja sitten lähikuntien kanssa ylipäätään, yritykset on mukana ja tietysti sitten kunnan sisällä..”</p>			
<p>”..meillä on paljon yhteistyötä myös päihdekliinikan kanssa ja sitten psykiatrian poliklinikka ylipäätään terveydenhuolto.”</p>	<p>Yhteistyö sosiaali- ja</p>		

"Meillä on erityisnuorisotyöntekijä. Lastensuojelun kanssa ja sitten aikuissosiaalityön kanssa."	terveydenhuollon kanssa		Laaja-alaista kehittämistyötä nuorisotakuun edistämiseksi
"Sitten tietenkin ne kolmannen sektorin työnantajat, sosiaaliset yritykset.."	Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa		
"Nuoren omaiset ja läheiset ihmiset jos he haluavat olla mukana, läheisten kanssa pitäisi tehdä paljon enemmän yhteistyötä."	Yhteistyö nuorten läheisten kanssa		
"..niin yleiset kommentit on ollu, että se on huonosti lähtenyt käyntiin."	Nuorisotakuun käytäntöönpano on ollut haasteellista	Nuorisotakuun käynnistyminen on ollut vaihtelevaa	
"..mut täs todellakin on niin isoja ja massiivisia virkakoneistoja takana että tää kone vaan kääntyy hitaasti, että tässä monenlaisessa yhteistyössä on paljon vielä sellasta joustamatonta ja byrokrattista joka pitäis saada murrettua."			
"Henkilökohtaisesti tiedän yhden nuoren joka on työllistynyt nuorisotakuun kautta, ja se ei ole paljon."			
"..et kaikilla on tosi kova paine tehdä asioitten eteen, mut sit osittain päällekkäisyyttäkin.."			
"Lähtenyt suhteellisen hyvin käyntiin.."			
"Ja mun käsittääkseni tää etsivä nuorisotyö on suhteellisen hyvin onnistunut löytämään näitä nuoria.."	Nuorisotakuu		
"No sillain hyvin, että			

<p>sehän on saanut kauheesti niinku näkyvyyttä mediassa ja joka paikassa, et semmonen, musta tuntuu et tekemisen meininki on aika kova..”</p>			
<p>”..sitä moniammatillista työtä..”</p>	<p>Moniammatillinen yhteistyö</p>		
<p>”..moniammatillinen yhteistyö ja verkostoituva tapa niinku tehdä näitten nuorten asioitten eteen jotain on hyvä..”</p>			
<p>”Paljon vaihdetaan tietoa nuorista, mutta toki myös niin että nuoret on itse mukana.”</p>	<p>Nuoren ehdoilla tapahtuvaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä</p>	<p>Nuorisotakuun moniammatillinen kehittäminen</p>	
<p>”..täytyy tehdä suunnitelmia eri organisaatioiden kanssa nuorta koskien ja sitten haetaan niitä tukitoimenpiteitä että saataisiin edistettyä sitä nuoren kuntoutusta, riippuu nuoren lähtökohdistta.”</p>			
<p>”Kokouksia, erilaisia nuorten foorumeita on järjestetty, erilaisia tapahtumia ihan koko Uudenmaan alueella, paljon asiakaskäyntejä, työnantajakäyntejä.”</p>	<p>Kehittämistyötä nuorisotakuun edistämiseksi</p>		
<p>”..yritetään miettiä isompia prosesseja yhteisiä kehittämishaasteita..”</p>			
<p>”Toki meillä on siis kehittämispalavereita näiden muiden esimerkiksi nuorisotoimen ja koulun kanssa.”</p>			

Liite 4. Sisällönanalyysi tutkimuskysymys nro 2

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka
<p>”Varmasti on laajentanut, koska meille siis tavallaan perustettiin kokonaan uusi yksikkö...sehän on tarkoittanut nuorisopalveluissa volyymin lisääntymistä puolella, koska meille tuli niin paljon uusia työntekijöitä. Tähän on nyt satsattu todella paljon.”</p>	<p>Nuorisotakuu on selkeästi laajentanut toimijoiden työnkuvaa</p>	<p>Nuorisotakuu on vaihtelevasti vaikuttanut eri toimijoiden työnkuvaan</p>	
<p>”..tehdään vielä enemmän tiivistä yhteistyötä eri verkostojen kanssa.”</p>			
<p>”..on se jossain määrin kun laki velvoittaa...siinä on oikeasti juridiset tekijät, jotka painottavat, että pitää tehdä jotain.”</p>			
<p>”..itseasiassa mä olen aina pyrkinyt tekeen sen työn niin, että kun asiakas tulee, niin mä otan asiakkaan aina yksilönä...ei niin, että vaan sen nuorisotakuun takia minä lähden sitä jonnekin törkkäämään.”</p>	<p>Työnkuva on pysynyt ennallaan</p>		
<p>”Esimerkiksi me ollaan tälle vuodelle saatu 62 000 nuorten työllistämiseen semmosta Portti työelämäänhanke, tai siis ei se ole hankerahoitusta vaan se on tavallaan nuorisopal-</p>			

<p>veluiden budjetin niin kuin lisäksi. Siihen kuuluu kesätyöllistäminen, sitten on tuettua oppisopimusta, sitten on vielä viritellään tämmöstä yritystukimuotoa et jos yritys palkkaa työttömän nuoren niin saa vielä Sanssi-tuen lisäksi semmosen lisäporkkanan kunnalta siihen.”</p>			
<p>”Kunnalla on remontti-ryhmä, joka on meidän tärkeä yhteistyökumppani jatkossa. Remontti-ryhmä koostuu pitkäaikaistyöttömistä..”</p>	<p>Nuorisotakuun aikaansaamat ja siihen liittyvät hankkeet ja projektit</p>	<p>Nuorisotakuu on laittanut liikkeelle paljon erilaisia hankkeita, tapahtumia ja projekteja</p>	<p>Nuorisotakuun edistämiseksi on kehitetty erilaisia hankkeita, projekteja ja tapahtumia</p>
<p>”..tällainen NAO. NAO on nuorten aikuisten ohjelma. Ne on sellaisia tapahtumia, joissa alle 29-vuotiaat joilla on jäänyt jokin ammattitutkinto suorittamatta tai kesken, voivat sitten sen NAOn kautta suorittaa ne sitten loppuun.”</p>			
<p>”Meillä on ollut valtakunnallinen Sanssi-kampanja.”</p>			
<p>”Periaatteessahan etsivätyö sekä työpajatyö kokonaan perustuu hankerahoitukseen..”</p>			
<p>”Me ollaan saatu vähän enemmän kuntouttavan työtoiminnan paikkoja.”</p>	<p>Nuorisotakuun toteutumista edistäviä toimia</p>		
<p>”Meillä on myös tätä</p>			

yhteishakua kevennetty..”			
”..järjestettiin Hartwall-areenalla tällainen iso tapahtuma nimenomaan nuorille nuorisotakuuseen liittyen..”	Nuorisotakuuseen liittyvät tapahtumat		

Liite 5. Sisällönanalyysi tutkimuskysymys nro 3

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
"Alle 25-vuotiaat nuoret."	Nuorisotakuun suurin kohde-ryhmä on alle 25-vuotiaat	Nuoret aikuiset	
"Kyl ne on nää alle 25-vuotiaat."			
"Suurin on nää 17-24-vuotiaat."			
"..joilla ei ole sitä ammatilista koulutusta."			
"Toisen asteen oppilaitoksesta pudonneet/keskeyttäneet."			
"..merkityksellisimmät onnistumiset ja toimet ovat näihin 20-23 vuotiaisiin kohdistetut.."			
"..ettei ole jatkokoulutusmahdollisuuksia. Sitten ei ole työpaikkoja."	Suomen taloustilanne on vaikeuttanut nuorisotakuun toteutumista		
"..ilman yrittäjiä ei me voida pistää noita nuoria esimerkiksi sinne yrityksiin."			
"Monia yrityksiä mennyt nurin."			
"No sen toteutumista vaikeuttaa selkeesti tän hetkinen taloustilanne."			
"..yks on se että nuoret on tosi huonokuntoisia.."	Nuorten psyykkiset ongelmat nuorisotakuun haasteena	Talouslaantumien ja nuorten mielenterveysongelmien vaikutus nuorisotakuun toteutumiseen	
"Täällä on sellainen paine nuorilla että pitää siihen putkeen mennä ja siinä pysyä että kun sitä ei pysty toteuttamaan niin itsetunto laskee."			
"Ajatuksena ideologinen mutta realiteetit on kuitenkin huomioitava. Kaikki nuoret			

eivät tule ikinä pääsemään sen piiriin.”	Nuorisotakuun organisointi puutteellista		Yhteiskunnalliset ja terveyteen liittyvät tekijät nuorisotakuun toteutumisen haasteena
”..esimerkiksi nyt kunnassa ei ole mitään sellaista nyt koor- dinoitua nuorisotakuuryh- mää.”			
”Ollut vaikea saada työhar- joittelupaikkoja.”			
”Meil ei oo kymppiluokkaa itellä..et se välimatka voi olla este ettei sinne hae.”			
”..tosin olen ymmärtänyt että Sanssi-kortin kautta on työl- listymistä tapahtunut ainakin määräaikaisiin työsuhteisiin.”	Nuoren työllis- tymistä edesauttavat toimet		
”..toki on hyvä, se että meil- lä täällä on nuorisopaja.”			
”..et on näitä työhakuval- mennuksia ja uravalmennuk- sia.”			
”Täällä tehdään tosi hyvää nuorisotyötä ja tätä erikois- nuorisotyötä kehitetään koko ajan.”	Toimijoiden tahtotila edis- tää ja kehittää nuorisotakuuta	Halu viedä nuorisota- kuuta eteenpäin	
”Täällä on tekemisen meinin- ki, täällä ei ole liikaa poruk- kaa ja jokaisella on oma vas- tualueensa.”			
”..kaikki tietää nuorisotakuun ja se on semmoinen tahtotila on olemassa, et nyt näille asioille tehdään jotakin.”			
”Tahtotila on herännyt ja noussut ja on laajenemassa.”			
”Tiedostaminen ja tiedostu- neisuuden leviäminen ja yllä- pitäminen.”			

Liite 6. Sisällönanalyysi tutkimuskysymys nro 4

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
"Yrittäjät ja kunnat pitäisi saada mukaan, jotta nuorille saadaan työ- /harjoittelupaikkoja."	Sopivien työ- ja harjoittelupaikkojen vähyys ja niiden joustamattomuus	Yhteistyön ja organisoinnin kehittäminen	
"Harjoittelupaikkojen ei pitäisi olla sidottuna mihinkään aikaan vaan nuori voisi olla siellä päivän tai puoli päivää kokeilemassa, ajat voitaisiin räätälöidä nuoren mukaan."			
"No siis työnjaon selkeyttäminen mun mielestä.."	Eri tahojen yhteistyön selkeys		
"Rahoitusta, lisää projekteja, lisää yhteistyötä."			
"Mä luulen että aika hyvällä tiellä ollaan, et kun tätä työtä on ruvettu tekemään, niin löydetään niitä kriittisiä pisteitä mihin täytyy panostaa."	Nuorisotakuun kehittämiskohteet löytyvät työtä tehdessä		Työnjaon selkeyttäminen ja resurssien lisääminen suhteessa asetettuihin tavoitteisiin
"Ihan jees juttu."	Nuorisotakuu velvoittaa tekemään työtä yksilöllisesti nuoren hyväksi		
"Hyvä, että se lukee laissa, kaupungilla ja te-toimistolla on velvollisuus."			
"Että kun meillä on se nuori tässä, niin on oikeat ihmiset ympärillä, puhutaan yhdessä."			
"Yksilön näkeminen ja hänen elämän onnistumi-			

<p>sen tukeminen nähdään merkitykselliseksi.”</p>				
<p>”Monestihan siellä nuorisotakuussa sanotaan, että taataan nuorelle joku paikka mutta eihän me voida takaa jos mulla ei ole mitään paikkaa tai jos mulla ei ole sitä yrittäjää.”</p>	<p>Keinojen ja resurssien puute nuorisotakuun toteuttamiseen</p>	<p>Velvoitteiden ja resurssien täytyisi kohdata paremmin nuorisotakuun toteutuksessa</p>		
<p>”Me jotenkin tarvittais sitä keinovalikoimaa..”</p>				
<p>”No mä kyllä haluaisin enemmän konkreettisia toimia.”</p>				
<p>”Miten voidaan täyttää velvollisuuksia, jos ei ole mitään millä sitä täyttää.”</p>				